

HØGSKOLEN STORD/HAUGESUND

Regnskapsmessig behandling av leieavtaler

http://quest.eb.com/search/118_814256/1/118_814256/cite brukes med tillatelse

Bacheloroppgave utført ved

Høgskolen Stord/Haugesund – Økonomisk- administrativ utdanning

Av: Magnus Bertelsen Tornes - Kandidatnummer 213

Morten Røssland Skaar - Kandidatnummer 205

Elise Tollaksen Iversen - Kandidatnummer 217

Dette arbeidet er gjennomført som ledd i bachelorprogrammet i økonomi og administrasjon ved Høgskolen Stord/Haugesund og er godkjent som sådan. Godkjennelsen innebærer ikke at HSH innestår for metodene som er anvendt, resultatene som er fremkommet og konklusjoner og vurderinger i arbeidet.

Forord

Denne bacheloroppgaven er skrevet som ledd av studiet i økonomi og administrasjon ved høgskolen Stord/Haugesund. Vi er en gruppe på tre studenter som alle tar fordypning innen regnskap, som kvalifiserer oss til å ta autorisasjon som regnskapsfører. Valg av oppgavens tema stod dermed mellom finansregnskap, skatterett og rettslære, og vi valgte fagområdet finansregnskap.

Temaet for oppgaven er regnskapsmessig behandling av leieavtaler.

Vi vil benytte anledningen til å takke vår veileder Øivind André S. Aase for veiledning og gode råd gjennom hele prosessen. Samtidig vil vi rette en stor takk til bedriftene og enkeltpersonene som stilte opp, og tok seg tid til å gjennomføre intervju.

Bacheloroppgavens tittel: Regnskapsmessig behandling av leieavtaler

Magnus Bertelsen Tornes

Morten Røssland Skaar

Elise Tollaksen Iversen

(Sign)

(Sign)

(Sign)

Navn på veileder: Øivind André S. Aase

Gradering: *Offentlig*

Sammendrag

Denne oppgaven omhandler temaet regnskapsmessig behandling av leieavtaler. Vi har undersøkt hvordan den regnskapsmessige behandlingen av leieavtaler blir praktisert i øvrige foretak i transport-, bygg- og anleggsbransjen på Haugalandet. I henhold til dette ønsker vi å besvare hvilken leieform bedriftene i utvalget praktiserer, og hvilke vurderinger de legger til grunn for klassifiseringen. Videre undersøker vi om det finnes insentiv for å velge den ene leieformen fremfor den andre, både regnskapsmessig og skattemessig. Avslutningsvis vil vi besvare hvorvidt den praktiserte behandlingen er i samsvar med god regnskapsskikk, og hvorfor leieavtaler benyttes som finansieringsform.

Det er benyttet metodetriangulering i oppgaven, altså at kvantitativ data er fulgt opp av den kvalitative datainnsamlingen. Datainnsamlingen som danner grunnlaget for konklusjonen er innhentet gjennom intervju, samt analyse av årsregnskapet til de aktuelle bedriftene.

Ut i fra analysen av årsregnskapene har vi funnet ut at 67 % av de undersøkte bedriftene benytter seg utelukkende av operasjonelle leieavtaler, mens 11 % benytter seg kun av finansielle leieavtaler. De resterende 22 % praktiserer begge avtaleformene. Det foreligger en foreslått endring i IAS 17, som vil oppheve skillet mellom klassifiseringene. Dersom NRS 14 følger denne endringen, vil det gi utslag for flere av bedriftene i vårt utvalg. Vurderingene som legges til grunn ved klassifisering av leieavtaler samsvarer i hovedsak med god regnskapsskikk, men det er funnet noe avvik ved utarbeidelse av noteopplysningene. Det kommer frem at noen bedrifter ser på påvirkningen leieavtalens klassifisering vil ha på deres nøkkeltall, utbytte og skatt som insentiv for å ønske en leieform fremfor en annen.

Begreper og forkortelser

ASL: Aksjeloven

GRS: God norsk regnskapsskikk

IAS: International accounting standard

IAS 17: International accounting standard 17 Leases

IFRS: International financial reporting standard

NRS: Norsk regnskapsstandard

NRS 14: Norsk regnskapsstandard 14 Leieavtaler

RSKL: Regnskapsloven

SKTL: Skatteloven

Innhold

Forord	ii
Sammendrag	i
Begreper og forkortelser	ii
Tabelloversikt	v
Formeloversikt	vi
Figuroversikt	vi
1. Innledning	1
1.1 Aktualisering	1
1.2 Problemstilling	1
1.3 Avgrensning	2
2. Teori	3
2.1 Finansieringsalternativer	3
2.2 Formålet med årsregnskapet	3
2.2.1 God regnskapsskikk	4
2.2.2 Informasjonsasymmetri	7
2.3 Leieavtaler – leasing	8
2.3.1 Finansielle leieavtaler	10
2.3.2 Operasjonelle leieavtaler	12
2.3.3 Noteopplysninger	13
2.3.4 Estimatendring	13
2.3.5 Foreslåtte endringer i IAS 17	13
2.4 Nøkkeltall	14
2.4.1 Generelt	14
2.4.2 Lønnsomhet	14
2.4.3 Soliditet	15

2.4.4	Likviditet	16
2.4.5	Påvirkning av nøkkeltall	16
2.5	Utbytte.....	19
2.5.1	Utbyttereglene før 1. juli 2013	20
2.5.2	Utbytte reglene etter 1. juli 2013	22
2.6	Skatt.....	23
2.6.1	Skattemessig behandling av leasingavtaler	23
3	Metode.....	25
3.1	Valg av metode	25
3.1.1	Kvantitativ metode	25
3.1.2	Kvalitativ metode.....	25
3.2	Datainnsamling	26
3.2.1	Primærdata.....	26
3.2.2	Sekundærdata	27
3.3	Utvalg.....	27
3.3.1	Foretaksstørrelse	27
3.3.2	Bransje	28
3.3.3	Lokasjon	28
3.4	Vurdering av metode	29
3.4.1	Pålitelighet og validitet	29
3.4.2	Styrker og svakheter	29
4.	Rapportering og analyse	31
4.1	Hvilken leieform praktiserer de ulike bedriftene, og hvilke vurderinger gjøres ved klassifiseringen av leieavtalen?	31
4.1.1	Klassifisering av leieavtaler	31
4.1.2	Foretatte vurderinger ved klassifisering	33

4.2 Finnes det insentiv for å velge den ene leieformen fremfor den andre?	34
4.3 Samsvarer den praktiserte behandlingen av leieavtaler med god regnskapsskikk?	36
4.3.1 Klassifisering	36
4.3.2 Avskrivninger	37
4.3.3 Presentasjon og noteopplysninger	38
4.4 Leie eller lån – hva avgjør valget?	41
5. Konklusjon	43
Bibliografi	45
Liste over vedlegg	I
Vedlegg 1	I
Vedlegg 2	II
Vedlegg 3	IV
Vedlegg 4	V
Vedlegg 5	VII
Vedlegg 6	IX
Vedlegg 7	XI

Tabelloversikt

Tabell 2: Fordeling renter og avdrag år 1	11
Tabell 3: Regnskapsmessig behandling av operasjonell leieavtale	12
Tabell 4: Resultatregnskap	17
Tabell 5: Inngående balanse	17
Tabell 6: Utgående balanse	18
Tabell 7: Nøkkeltall	18
Tabell 8: Nedbetalingsplan	19
Tabell 9: Utrekning av maksimalt utbytte med operasjonell leieavtale	21
Tabell 10: Utrekning av maksimalt utbytte med finansiell leieavtale	22

Formeloversikt

Formel 1: Nåverdi	11
Formel 2: Totalkapitalrentabilitet (Hentet fra Langli, 2010, s.687)	15
Formel 3: Egenkapitalrentabilitet (Hentet fra Kristoffersen, 2014, s.481)	15
Formel 4: EBITDA (Hentet fra Kristoffersen, 2014, s.504)	15
Formel 5: EBITDA-margin (Hentet fra Kristoffersen, 2014, s.504).....	15
Formel 6: Egenkapitalandel (Hentet fra Kristoffersen, 2014, s.489)	16
Formel 7: Gjeldsgrad (Hentet fra Kristoffersen, 2014, s.489)	16
Formel 8: Likviditet (Hentet fra Kristoffersen, 2014, s.494)	16
Formel 9: Utrekning etter asl. § 8-1.1 (Huneide et al, 2013, s. 412).....	20
Formel 10: Utrekning etter asl. § 8-1.2 (Huneide et.al, 2013, s. 415).....	20
Formel 11: Utbytte etter aksjeloven etter 1. juli 2013.....	22
Formel 12: Skattemessig avskrivning	24

Figuroversikt

Figur 1: Regnskapsfundamentet (Hentet fra Langli, 2010, s. 79)	5
Figur 2: Klassifisering av leieavtaler	32
Figur 3: Noteopplysning finansiell	38
Figur 4: Noteopplysning operasjonell.....	40
Figur 5: Andel som benytter leieavtaler	41

1. Innledning

Vi vil i innledningskapittelet presentere problemstillingen for oppgaven, grunnlaget for hvorfor den er aktuell, og hvilke faktorer den er avgrenset mot.

1.1 Aktualisering

Vi har i løpet av studietiden ved høgskolen fått økt interesse for fagområdet regnskap. Et av feltene vi ønsket å lære mer om var leieavtaler, og den regnskapsmessige behandlingen av de ulike leieformene. Vi fant ut at det er utført få studier på området tidligere, og vi mener at dette gjør våre undersøkelser spesielt interessante.

Det internasjonale regnskapsorganet (IASB) har i flere år hintet mot en endring i regelverket rundt leieavtaler. Den norske regnskapsstandarden (NRS) har i stor grad reflektert den internasjonale standarden, og dersom det skjer endringer vil det være rimelig å anta at den norske modellen vil følge etter. Vi er derfor interessert i å se på hvordan leieavtaler generelt blir praktisert i dag, og om det er grunnlag for at en ny standard vil heve kvaliteten på årsregnskapet.

Å leie driftsmidler er en mye brukt leieform, og vi ønsker å se på hva som påvirker valget av finansieringsform.

1.2 Problemstilling

Med bakgrunn i temaet ønsker vi å få svar på følgende problemstilling:

Hvordan praktiseres regnskapsmessig behandling av leieavtaler i transport-, bygg- og anleggsbransjen på Haugalandet, og hvordan blir dette kommunisert i årsregnskapets noteopplysninger?

Vi har også sett oss ut fire forskningsspørsmål som skal underbygge og bidra til å besvare den gitte problemstillingen.

- 1. Hvilken leieform praktiserer de ulike bedriftene, og hvilke vurderinger gjøres ved klassifiseringen av leieavtalen?*
- 2. Finnes det insentiv for å velge den ene leieformen fremfor den andre?*
- 3. Samsvarer den praktiserte behandlingen av leiekontrakter med god regnskapsskikk?*
- 4. Leieavtale eller lån – hva avgjør valget?*

De to første forskningsspørsmålene bygger på og legger til grunn for den regnskapsmessige behandlingen av leieavtaler. Det vil si at disse er med på å påvirke klassifiseringen leieavtalen vil ha. Det tredje forskningsspørsmålet forsøker å belyse i hvilken grad den praktiske tilnærmingen samsvarer med regelverket.

Forskningsspørsmål nr. 4 er ikke direkte knyttet til den regnskapsmessige behandlingen av leieavtaler. Dette forskningsspørsmålet vil besvare hvorfor leieavtaler blir benyttet som finansieringsform.

1.3 Avgrensning

For å kunne besvare den gitte problemstillingen best mulig gjør vi noen gjennomgående avgrensninger i oppgaven.

Regnskapsloven § 5-11 tilsier at små foretak kan unnlate å balanseføre leieavtaler. Dersom de unnlater dette trengs det heller ikke opplyses om det i notene. Dette gjør det vanskelig å identifisere om disse foretakene har leieavtaler gjennom deres årsregnskap. Derfor har vi valgt å begrense oss til øvrige foretak.

Vi har valgt ut to bransjer; bygg og anlegg, samt transport og lagring. Dette er bransjer som er svært avhengige av maskinelt utstyr, noe som gjør at det vil være naturlig å finne bedrifter som benytter seg av leie som finansieringsmetode.

Vi fant det hensiktsmessig å begrense lokasjonen for bedriftene. Ettersom vi holder til i Haugesund valgte vi å ta utgangspunkt i bedrifter tilhørende Haugalandet og omegn.

Oppgaven er også avgrenset mot kapittelet i Den norske regnskapsstandard (NRS 14) som omfatter «variabel leie». Denne variable leien skal resultatføres i den perioden den inntreffer, og vil derfor ikke ha betydning for klassifiseringen eller verdien av vederlaget og forpliktelsen (Huneide, Pedersen, Schwencke, & Haugen, 2014).

NRS 14 er i hovedsak lik den internasjonale regnskapsstandard (IAS 17). Det som skiller standardene er at IAS 17 også behandler regler for utleier (Huneide et al., 2014). Bedriftene som utgjør vårt utvalg fører sitt regnskap etter god regnskapsskikk, og videre i oppgaven vil vi kun referere til NRS 14.

2. Teori

I teorikapitlet vil vi ta for oss noen viktige temaer knyttet til oppgaven. Vi vil først presentere de ulike finansieringsalternativene. Deretter presenteres formålet med årsregnskapet, samt de krav som stilles til årsregnskapet for at den skal oppfylle god norsk regnskapsskikk. Dette vil gi et overordnet bilde på de grunnleggende regnskapsprinsippene, som senere brukes ved klassifisering av leieavtaler. Videre vil vi legge frem teori om regnskapsmessig behandling av leieavtaler, for å gi en innføring i temaet som legger grunnlag for analysen vår. Til slutt vil vi presentere teori omkring nøkkeltall, utbytte og skatteeffekten ved de to ulike leieformene, da dette kan være insentiver for å ønske å klassifisere leieavtalen på en bestemt måte.

2.1 Finansieringsalternativer

Ved anskaffelse av nye anleggsmidler kan en finansiere dette ved egne midler, ta opp lån eller leie. Dersom en kjøper med egne midler vil det ha størst påvirkning på likviditeten i inneværende år, ettersom en utbetaler hele vederlaget på kjøpstidspunktet. Finansierer man derimot med lån eller leie vil det i mye mindre grad påvirke likviditeten, da man fordeler leiebeløpet/nedbetaling av lånet over leie- eller nedbetalingsperioden.

Leie av et driftsmiddel vil være en alternativ finansieringsform til kontantkjøp og lån, hvor leietaker får en bruksrett for driftsmiddelet gjennom leiebetalinger. Ved denne finansieringsformen vil en utbetale leiekostnaden ved gitte terminer, typisk tolv per år. Bestemmelsene i NRS 14 legger til grunn for klassifisering av leieavtalen. Leieavtalen kan enten føres som en finansiell eller en operasjonell leieavtale. Teori knyttet til leieavtaler blir behandlet senere i dette kapitlet.

2.2 Formålet med årsregnskapet

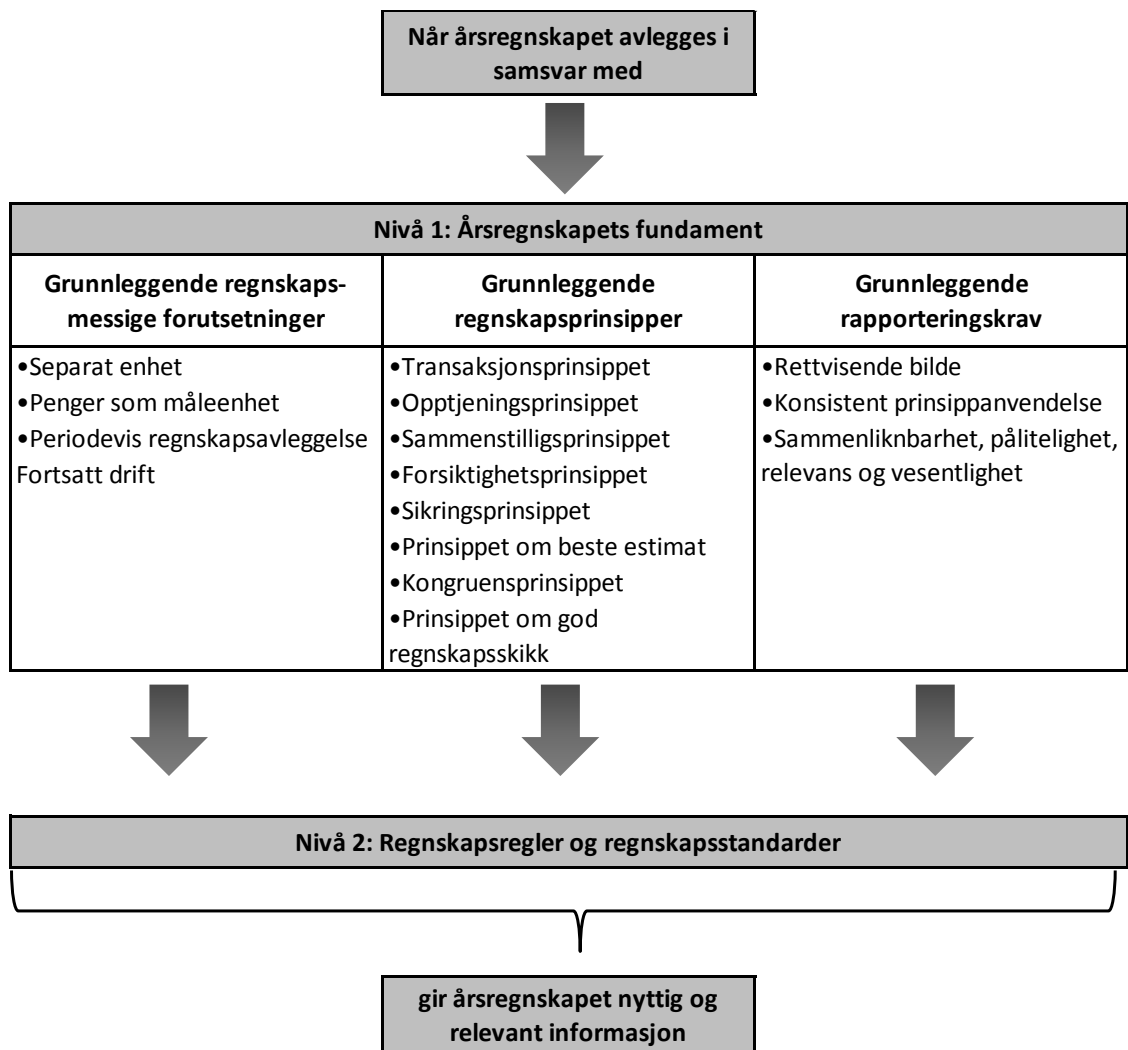
I dette delkapitlet vil vi presentere noen av de viktige elementene omkring årsregnskapet. Vi vil først legge frem noen viktige punkter omkring god regnskapsskikk, for så å presentere kvalitetskravene for årsregnskapet. Denne teoretiske fremstillingen danner grunnlaget for de mer spesifikke reglene angående leieavtaler. Vi vil til slutt legge frem teori om informasjonsasymmetri, som oppstår når regnskapsprodusent og regnskapsbruker sitter med forskjellig informasjon (Elling, 2012).

Hensikten med årsregnskapet er å vise til bedriftens samlede økonomiske situasjon. Den økonomiske situasjonen viser i hvilken grad bedriften forvalter sine ressurser på en god måte. Det er hovedsakelig rettet mot ressurstilbydere, det vil si investorer og långivere, og skal gi disse den informasjonen de trenger for å ta økonomiske beslutninger omkring selskapet. Investorer og långivere er sammen med ledelsen, ansatte, leverandører, kunder, offentlige myndigheter og det eksterne miljøet brukerne av årsregnskapet, men de vil alle ha ulikt informasjonsbehov (Elling, 2012).

2.2.1 God regnskapsskikk

Regnskapsloven (heretter referert til som rskl.) § 4-6 tilsier at årsregnskapet skal utarbeides i samsvar med god regnskapsskikk. I Huneide, et al (2014) beskrives det at god regnskapsskikk innebærer at en fører regnskapet etter regnskapslovgivningen, samt autorative normer og anbefalinger. Videre skal man følge etablert regnskapsteori som er verifisert av forskning og anerkjent god regnskapspraksis. Å følge god regnskapsskikk innebærer at regnskapet føres etter grunnleggende kvalitetskrav og regnskapsprinsipp.

Langli (2010) deler utarbeidelsen av årsregnskapet på to nivåer. Det første nivået er årsregnskapets fundament og bygger på de grunnleggende regnskapsmessige forutsetningene, -regnskapsprinsippene og -rapporteringskravene. Nivå to omfatter de konkrete regnskapsreglene og regnskapsstandardene.

Figur 1: Regnskapsfundamentet (Hentet fra Langli, 2010, s. 79)

Den norske regnskapsmodellen ses på som en transaksjonsbasert (modifisert) historisk kostmodell. At den er transaksjonsbasert innebærer at bokføringen i regnskapet først og fremst skal skje på grunnlag av en overføring/bytte mellom to eller flere parter (transaksjon). Modellen er historisk kost-basert ettersom den bygger på transaksjonsprinsippet i rskl. § 4-1, som tilsier at transaksjoner skal bokføres til verdien på transaksjonstidspunktet (Langli, 2010).

2.2.1.1 Nivå 1: Årsregnskapets fundament

Årsregnskapets fundament skal danne grunnlag for å kunne finne regnskapsmessige løsninger uten konkret lovverk eller regnskapsstandarder. Løsningen skal dermed utarbeides med utgangspunkt i de grunnleggende forutsetningene, prinsippene og rapporteringskravene. Dette vil være aktuelt ved behandling av leieavtaler, da det utover rammelovverket i regnskapsloven kapittel 4 og NRS 14 ikke er spesifikke vurderingsregler

omkring temaet leieavtaler. De grunnleggende forutsetningene er at bedriften skal betraktes som en separat enhet, det skal brukes penger som måleenhet, bedriften skal gi informasjon om økonomisk situasjon med jevne mellomrom, og en antagelse om at bedriften skal fortsette driften i ubestemt tid (Langli, 2010).

Av de grunnleggende regnskapsprinsippene presentert i figur 1 *Regnskapsfundamentet* er det transaksjonsprinsippet og sammenstillingsprinsippet som er mest sentralt knyttet til leieavtaler. I følge rskl. § 4-1 første ledd første punkt skal transaksjoner regnskapsføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet (transaksjonsprinsippet). Som verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet regnes vederlagets virkelige verdi.

Transaksjonstidspunktet er når risiko og kontroll knyttet til anleggsmidlet er overført til den nye eieren. Virkelig verdi regnes som det eiendelen kan omsettes for, eller forpliktelsen kan innfris til, i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter. Armlengdes avstand betyr at partene i transaksjonen opptrer som uavhengige (Langli, 2010). Dette tilsier at man med bakgrunn i transaksjonsprinsippet derfor kan finne løsning på regnskapsmessig verdsetting av en leieavtale.

I følge rskl. § 4-1 første ledd tredje punkt skal utgifter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt (sammenstillingsprinsippet). I følge NRS 14 pkt. 9 blir periodiseringen av leieutgiften forskjellig avhengig av om det benyttes operasjonelle- eller finansielle leieavtaler. Ved finansielle leieavtaler vil periodiseringen av kostnadene være knyttet til avskrivningene og rentekostnaden. Ved operasjonelle leieavtaler vil hele periodens leieutgifter sammenstilles med tilhørende inntekt.

Prinsippet om beste estimat etter rskl. § 4-2 vil ha påvirkning for behandling av leieavtaler. Beste estimat bygger på at regnskapsmessige størrelser skal verdsettes basert på den informasjon som er tilgjengelig når årsregnskapet avlegges (Revisjon AS, u.å.). Dermed får beste estimat påvirkning på størrelsen av nåverdien, forpliktelsen og avskrivningen knyttet til leieavtalen.

Langli (2010) legger til grunn rettviseende bilde, konsistent prinsippanvendelse, samt sammenlignbarhet, pålitelighet, relevans og vesentlighet som de grunnleggende rapporteringskravene i årsregnskapets fundament (jf. figur 1). I 2005 ble også prinsippet om rettviseende bilde lovpålagt etter rskl. § 3-2 bokstav a.

Konsistent prinsippanvendelse og sammenlignbarhet henger sammen. Regnskapet skal nemlig kunne sammenlignes i forhold til bedriften selv, og andre bedrifters foregående resultater (Langli, 2010). Ettersom den regnskapsmessige behandlingen av finansielle- og operasjonelle leieavtaler er ulik, vil dette kunne påvirke sammenlignbarheten med andre bedrifters årsregnskap. Dette kommer av at balanseverdien og resultatet vil være forskjellig avhengig av leieavtalens klassifisering.

Grad av tillit til regnskapet kan måles gjennom dets pålitelighet. Dette innebærer at to uavhengige personer bør komme frem til et likt resultat i regnskapet, ettersom samme regler og standarder er utgangspunktet for utarbeidelsen. Regnskapets relevans innebærer at all informasjon som er relevant skal tas med. Ved operasjonelle leieavtaler er derfor opplysningsplikten i notene viktig, fordi man ved unnlatelse vil bryte kravet om relevans dersom driftsmiddelet anses som vesentlig. Det vil i noen tilfeller være nødvendig å bruke skjønn i regnskapet for å følge god regnskapsskikk. Et eksempel på dette kan være at man unnlater å ta med et beløp som har liten betydning for helhetsbilde til regnskapet. Dette betegnes som bruk av vesentlighetsprinsippet (Langli, 2010).

2.2.1.2 Nivå 2: Regnskapsregler og regnskapsstandarder

Regnskapsreglene med tilhørende standard skal, i motsetning til regnskapsfundamentet, gi konkrete løsninger på regnskapsmessige problemstillinger. De konkrete reglene i regnskapsloven er avledet av regnskapsfundamentet på nivå 1, mens regnskapsstandardene er utfyllende bestemmelser til regnskapsloven (Langli, 2010).

Reglene i regnskapsloven kapittel 4 om leieavtaler blir utfylt av regnskapsstandard nr. 14 som er utarbeidet av Norsk regnskapsstiftelse. Dermed kan det sies at regnskapsmessig behandling av leieavtaler er regulert av de grunnleggende regnskapsprinsippene i regnskapsfundamentet (rskl. kapittel 4) og NRS 14. Avskrivninger og noteopplysninger vurderes etter rskl. kapittel 5 og kapittel 7.

2.2.2 Informasjonsasymmetri

Ifølge Elling (2012) vil informasjonsasymmetri si at regnskapsprodusent og regnskapsbruker sitter med ulik informasjon. Dette er et fenomen en gjerne ser mellom ledelsen og investorene i et selskap. Ettersom ledelsen er regnskapsprodusentene vil de sitte på mer informasjon enn det som kan komme frem i årsregnskapet. Dette innebærer at de kan sitte

på mer informasjon enn regnskapsbrukerne. Det er nødvendigvis ikke et problem at det oppstår informasjonsasymmetri, men dersom ledelsen og eierne har motstridende interesser vil det være fare for at misbruk av informasjon (Stenheim & Blakstad, 2007).

Ettersom operasjonelle leieavtaler medfører at balansen ikke inkluderer alle eiendeler og forpliktelser et selskap har, såkalt «off-balance» eiendeler og forpliktelser, vil dette kunne lede til informasjonsasymmetri. Ledelsen vil kunne ha full oversikt over størrelsen på leieforpliktelsene, uten at dette kommer godt frem i regnskapet. Årsregnskapets tilhørende noteopplysninger skal i størst mulig grad motvirke denne informasjonsasymmetrien som kan oppstå.

2.3 Leieavtaler – leasing

I dette kapittelet vil vi ta for oss teori tilknyttet regnskapsmessig behandling av leieavtaler. I tillegg vil vi se på de to typene klassifisering av leieavtaler, nærmere bestemt finansiell og operasjonell. Til slutt vil vi se på hvordan leieavtaler blir behandlet i notene i årsregnskapet.

Definisjon av leieavtale hentet fra NRS 14:

Leieavtale er en avtale hvor leietaker mot en eller flere betalinger får en bruksrett til leieobjektet for en nærmere angitt periode.

Det vil si at leie er en form for finansiering av driftsmidler.

Leieavtaler skal enten behandles som en finansiell eller en operasjonell leieavtale. Ved finansielle leieavtaler skal leieobjektet og den tilhørende forpliktelsen balanseføres. Motsatt skal leieobjektet ved en operasjonell leieavtale ikke balanseføres, men kostnadsføres over leieperioden. Leieavtalen skal klassifiseres etter avtalens økonomisk innhold, og ikke bare etter dens juridiske form. Vi sier at substans går foran form («substance over form») dersom man legger vekt på leieavtalens realiteter, og ikke dens formelle form (Langli, 2010). Det er viktig at realitetene i avtalen går foran juridisk form, slik at regnskapet kan gi et rettvisende bilde. Å legge vekt på realitetene i regnskapet innebærer å se på om avtalen har et reelt økonomisk innhold, og om transaksjoner har funnet sted. Dersom formalitetene styrer kan dette føre til bokføring av transaksjoner, som vil gi et misvisende bilde av regnskapet.

Foruten de generelle vurderingsreglene i regnskapsloven kapittel 5 og kapittel 7, samt de grunnleggende regnskapsprinsippene i regnskapsloven kapittel 4, er det per i dag ingen konkrete lovbestemmelser for hvordan leieavtaler skal behandles. Bestemmelsene i NRS 14 legges til grunn ved behandlingen av leieavtaler.

Etter NRS 14 pkt. 20 regnes avtaler som finansielle når det vesentligste av økonomisk risiko og kontroll tilknyttet leieobjektet er overført til leietaker. Med «vesentlige av økonomisk risiko og kontroll» menes det at en så stor del av risiko og kontroll er overført fra utleier til leietaker, slik at leieavtalen vil ha likhetstrekk med et reelt kjøp. Dersom leieavtalen anses som finansiell har det skjedd en transaksjon etter transaksjonsprinsippet, og leieavtalen skal vurderes til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. De fire første indikatorene på at økonomisk risiko og kontroll er overført til leietaker, er gitt av NRS 14 pkt. 26, og lyder som følger:

- *Leietaker har rett til kjøp av eiendelen til en pris som forventes å være vesentlig lavere enn markedsverdi på det tidspunkt retten kan benyttes. På tidspunkt for inngåelse av leieavtalen er det derfor rimelig sikkert at leietaker vil kjøpe eiendelen.*
- *Estimert leieperiode går over det vesentlige av eiendelens økonomiske levetid.*
- *Nåverdien av estimerte leiebetalinger tilsvarer i hovedsak markedsverdien av eiendelen ved inngåelse av leieavtalen.*
- *Eiendelen er av så spesiell karakter at den, uten vesentlige endringer eller modifikasjoner, ikke kan brukes av andre enn leietaker.*

Når det gjelder de fire første indikatorene er det tilstrekkelig at en av disse er oppfylt for at leieavtalen skal anses som finansiell. Videre er det fire indikatorer i NRS 14 pkt. 27 som alene eller sammen kan føre til at leieavtalen anses som en finansiell leieavtale.

- *At leietaker ved å si opp leieavtalen står ansvarlig for et eventuelt tap for utleier.*
- *Det vesentlige av gevinst og tap som følge av variasjoner i markedsverdien på eiendelen tilfaller leietaker.*
- *Leietaker har etter utløpet av den opprinnelige avtalen rett til å fornye denne for en tidsbegrenset periode, til en leie som ligger vesentlig under markedsleie for en tilsvarende eiendel.*

- *Dersom det foreligger andre forhold som gjør det rimelig sikkert at leietaker vil overta leieobjektet i løpet av avtaleperioden eller senere.*

Avtaler hvor risiko og kontroll ikke er overført fra utleier til leietaker, og som ikke oppfyller indikatorene i NRS 14 pkt. 26 og pkt. 27, anses som operasjonelle leieavtaler.

2.3.1 Finansielle leieavtaler

En finansiell leieavtale innebærer at leieobjektet og den tilhørende forpliktelsen balanseføres hos leietaker. Ved en finansiell leieavtale er risiko og kontroll for leieobjektet overført fra utleier til leietaker. Det har skjedd en transaksjon og leieavtalen skal derfor etter transaksjonsprinsippet vurderes til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet jf. regnskapsloven § 4-1 første ledd første punkt. Leieavtalen, det vil si leieobjektet og den tilhørende forpliktelse, balanseføres til nåverdien av leiebeløpene i den aktuelle leieperioden. Ved en finansiell leieavtale vil derfor leieobjektet oppføres på eiendelsiden i balansen. Forpliktelsen som oppstår vil i balansen bli ført som «øvrig langsiktig gjeld» (Huneide et al., 2014).

Dersom leieobjektet har begrenset økonomisk levetid vil det etter regnskapsloven § 5-3, avskrives etter en fornuftig avskrivningsplan. En slik avskrivningsplan sammenstiller kostnaden knyttet til verdiforringelse med tilhørende inntekt som genereres, jf. sammenstillingsprinsippet. Avskrivningsperioden settes til estimert leieperiode. Om økonomisk levetid skulle være kortere enn estimert leieperiode, skal leieobjektet avskrives over økonomisk levetid, jf. NRS 14 pkt. 35. Leieobjektet vil også avskrives over økonomisk levetid dersom leietaker har rett, og med rimelig sikkerhet, vil kjøpe leieobjektet etter endt leieperiode, jf. NRS 14 punkt 35. Dersom det vil være nødvendig med nedskrivning av leieobjektet benyttes bestemmelsene i NRS(F) Nedskrivning av anleggsmidler.

Nedbetalingen av forpliktelsen som oppstår ved inngåelse av en finansiell leieavtale vil være leiebetalingene, som splittes opp i en avdragsdel og en rentedel. Rentene føres som en finanskostnad i resultatet, mens avdragene vil redusere forpliktelsen i balansen (Huneide, 2014). Dette vil bli illustrert videre gjennom eksempelet i kapittel 2.3.1.1.

2.3.1.1 Eksempel på finansiell leieavtale

I følgende eksempel har selskapet inngått en femårig finansiell leieavtale 1.1.x1 med månedlige utbetalinger på kr 17 968. Den årlige rentesatsen er den nominelle renten som er

gitt av avtalen og er satt til 3 % (0,25 % månedlig). Nåverdien av fremtidige leiebetalinger er dermed på kr 1 000 000.

$$NPV = \frac{17.969}{(1 + 0,0025)^1} + \frac{17.969}{(1 + 0,0025)^2} + \dots + \frac{17.969}{(1 + 0,0025)^{60}} = 1.000.000$$

Formel 1: Nåverdi

Forutsetter for enkelhets skyld at den økonomiske levetiden er 5 år slik at anleggsmiddelet avskrives over den økonomiske levetiden. Det er av samme hensyn brukt en etterskuddsannuitet.

	Bank	Maskin	Annen langsiktig gjeld	Egenkapital	Leiekostnad	Renter	Avskriv maskin
IB	1 000 000	-		-1 000 000			
Inngått leasing avtale 1.1.x1		1 000 000	-1 000 000				
Sum leie betalinger år 1	-215 624				215 624		
Rente og avdrag			188 198		-215 624	27426	
Avskrivning		-200 000					200 000
Til resultat				227 426	-	-27 426	-200 000
Til balanse	784 376	800 000	-811 802	-772 574			

Tabell 1: Regnskapsmessig behandling av finansiell leieavtale

Måneder	Leasing kost.	Rente	Avdrag
1	17969	2500	15469
2	17969	2461	15507
3	17969	2423	15546
4	17969	2384	15585
5	17969	2345	15624
6	17969	2306	15663
7	17969	2267	15702
8	17969	2227	15741
9	17969	2188	15781
10	17969	2148	15820
11	17969	2109	15860
12	17969	2069	15899
Sum	215 624	27426	188198

Tabell 1: Fordeling renter og avdrag år 1

Nåverdi av inngått leieavtale per 1.1.x1 er kr 1 000 000. Ettersom økonomisk levetid er på fem år anses leieavtalen som en finansiell avtale, jf. NRS 14 pkt. 26 andre punkt. Dette medfører at nåverdien av fremtidige leiebetalinger balanseføres under varige driftsmidler, i

dette tilfelle under posten «Maskin». Forpliktelsen knyttet til inngåelse av denne leiekontrakten står i balansen under «øvrig langsiktig gjeld». Årlige leiebetalinger er på kr 215 624, som fordeles på avdrag og renter, som vist i tabellen over. Den leide maskinen står som en egen post i balansen, noe som tilsier at den skal avskrives over en fornuftig avskrivningsplan. Driftsmiddelet avskrives lineært over fem år og årlige avskrivninger er på kr 200 000.

2.3.2 Operasjonelle leieavtaler

Dersom en leieavtale ikke er finansiell er den ifølge NRS 14 pkt. 20 operasjonell. Denne typen leieavtaler skal ikke balanseføres, og det vil derfor ikke foreligge noen gjelds- eller eiendelspost knyttet til leieobjektet i balansen. Årlige leiebetalinger blir behandlet som en driftskostnad som fordeles over estimert leieperiode. Videre eksemplifiseres behandling av en operasjonell leieavtale i kapittel 2.3.2.1.

2.3.2.1 Eksempel operasjonell leieavtale

Alfa AS inngår 1.1.x1 en leieavtale av en gravemaskin til kr 1 250 000 med en gjenkjøpsavtale fra leverandøren på kr 250 000. Den økonomiske levetiden på leieobjektet anslås til å være 10 år, mens leieperioden er satt til 5 år. Ettersom utrangeringsverdien tilsvarer 20 % av markedsverdien ($\frac{250\ 000}{1\ 250\ 000}$) vil ikke nåverdien av estimerte leiebetalinger tilsvare markedsverdien. Økonomisk risiko og kontroll er ikke gått over til leietaker, og avtalen vil dermed kunne anses som en operasjonell avtale. Den skal derfor ikke balanseføres, men heller kostnadsføres i sin helhet. Avtalen innebærer en leieperiode på 5 år med en årlig rentesats på 3 % (0,25 % månedlig) og en månedlig leiebetaling på kr 17 696. Det er i dette tilfellet også lagt til grunn en etterskuddsannuitet.

	Bank	Maskin	Annen langsiktig gjeld	Egenkapital	Leiekostnad	Renter	Avskriv maskin
IB	1 000 000	-		-1 000 000			
Sum leie betalinger	-215 624				215 624		
Til resultat				215 624	-215 624		
Til balanse	784 376			-784 376	-		

Tabell 2: Regnskapsmessig behandling av operasjonell leieavtale

I dette tilfellet blir altså leieavtalen behandlet som en operasjonell avtale, og de årlige leiebetalingene på kr 215 624 skal derfor kostnadsføres. Dette blir ført som en leiekostnad på kr 215 624 i resultatet. Egenkapital og bank reduseres med tilsvarende beløp i balansen.

2.3.3 Noteopplysninger

Etter regnskapsloven § 7-13 skal det i notene opplyses om den balanseførte verdi av leide varige driftsmidler. Det skal i tillegg opplyses om årlige avskrivninger dersom leieavtalen betraktes som vesentlig, jf. NRS 14 pkt. 60. Når det gjelder leieavtaler som ikke balanseføres (operasjonelle leieavtaler), skal det etter rskl. § 7-13 og NRS 14 pkt. 62 opplyses om årlige leiebeløp. Det skal i tillegg opplyses om varigheten til den operasjonelle leieavtalen.

Forpliktelsen som oppstår ved en finansiell leieavtale skal opplyses om i notene i regnskapet etter regnskapsloven § 7-21 tredje ledd og NRS 14 pkt. 61. I notene skal det opplyses om nåverdien av de resterende leiebetalingene (estimerte), jf. NRS 14 pkt. 61. I tillegg skal det opplyses om estimerte leiebetalinger som forfaller neste år, to til fem år og mer enn fem år frem i tid med nominelt beløp og nåverdi (Huneide et al., 2014).

2.3.4 Estimatendring

For finansielle leieavtaler skal det ved regnskapsårets slutt foretas en ny vurdering av leieavtalens avskrivningsplan, jf. NRS 14 pkt. 55. Dersom det ligger til grunn en endring i avskrivningsplanen, skal virkningen følge samme prinsipper som for bedriftens eide driftsmidler, jf. rskl. § 4-2. Når det gjelder endring i markedsrenten, vil dette føre til en urealisert gevinst eller et urealisert tap. Det er ikke krav til resultatføring av et eventuelt urealisert tap. Urealisert gevinst vil ikke bli resultatført, jf. NRS 14 pkt. 58.

2.3.5 Foreslåtte endringer i IAS 17

Det er en foreslått endring i IAS 17 som ønsker å oppheve skillet mellom de to ulike leieformene (Olsen, 2010). Kritikken mot gjeldene standard dreier seg om at leieavtaler som anses som finansielle føres som operasjonelle leieavtaler. Enkelte regnskapsbrukere mener at to ulike modeller for regnskapsføring av leieavtaler vil føre til at sammenlignbarheten av balansen blir redusert (Aannø, 2011). Et foretak som fører sine leieavtaler som finansielle, kan ha en høyere balansesum enn et foretak som fører sine leieavtaler som operasjonelle, selv om foretakene leier samme type driftsmiddel.

Balansesummen vil også ha påvirkning på bedriftens nøkkeltall, da spesielt egenkapitalandelen. Dette kan være et insentiv for foretaket til å ikke balanseføre sine leieavtaler, og dermed føre leieavtalene operasjonelt (Vigdel, 2011).

Forslaget til en ny IAS 17 er at nåverdien av fremtidige leiebetalinger knyttet til et driftsmiddel skal balanseføres og avskrives over leieperioden. Denne foreslåtte endringen kan føre til at bedrifter som har ført sine leieavtaler som operasjonelle må legge om til å balanseføre sine leieavtaler. (Huneide, et al. 2014).

Som nevnt er den norske regnskapsstandarden for leieavtaler (NRS 14) hovedsakelig lik den internasjonale standarden. Vi antar at dersom IAS 17 skulle endres vil NRS 14 følge etter.

2.4 Nøkkeltall

I dette kapittelet vil vi presentere påvirkningen ulik klassifisering av leieavtaler har på nøkkeltall, ettersom klassifiseringen påvirker bedriftens kapitalstruktur. Gjennomgangen vil ta for seg ulike hovedgrupper av nøkkeltall som lønnsomhet, finansiering, soliditet og likviditet. Avslutningsvis vil vi illustrere påvirkningen ved et eksempel.

2.4.1 Generelt

Ved bearbeidelse av årsregnskapet brukes ulike nøkkeltall for beregning av bedriftens utvikling og nåværende stilling. Disse beregningene gjøres for å skape et oversiktlig bilde av den økonomiske situasjonen, og for å kunne sammenligne både egne og andre bedrifters nøkkeltall over tid. Dette oversiktsbildet av den økonomiske situasjonen vil gi ulike utfall på noen områder knyttet til om leieavtalen klassifiseres som operasjonell eller finansiell. Denne ulikheten vil også påvirke noen av de grunnleggende kvalitetskravene i regnskapet, når det kommer til sammenlignbarhet og verifiserbarhet. Det faktum at eiendelen ikke blir balanseført ved en operasjonell leieavtale vil kunne lede til informasjonsasymmetri, dersom noteopplysningene ikke gir tilstrekkelig informasjon for regnskapsbrukeren. Dette vil kunne inntreffe ettersom tilhørende eiendel og gjeld er «off-balance», som nevnt i kapittel 2.2.2.

De ulike interessentene og brukerne av regnskapet vil ha forskjellig interesse rundt ulike nøkkeltall som benyttes. Ved beregning av de forskjellige nøkkeltallene tar man utgangspunkt i årsregnskapet, med tilhørende noteopplysninger. Lønnsomhet, finansiering, soliditet og likviditet trekkes frem som de fire hovedgruppene av nøkkeltall (Kristoffersen 2014). I denne oppgaven legges det fokus på lønnsomhet, soliditet og likviditet.

2.4.2 Lønnsomhet

Lønnsomhetsberegningene omfatter blant annet rentabilitetsmål som viser avkastning av den investerte kapitalen. Her ser man vanligvis på totalkapitalrentabiliteten og

egenkapitalrentabiliteten. Totalkapitalrentabiliteten sier noe om hvilken avkastning man har fått av den totale kapitalen i bedriften, mens egenkapitalrentabiliteten viser hvilken avkastning man har fått av egenkapitalen.

$$\text{Totalkapitalrentabilitet} = \frac{(\text{Ordinært resultat før skattekostnad} + \text{rentekostnader}) * 100 \%}{\text{Gjennomsnittlig total kapital}}$$

Formel 2: Totalkapitalrentabilitet (Hentet fra Langli, 2010, s.687)

$$\text{Egenkapitalrentabilitet før skatt} = \frac{\text{Ordinært resultat før skatt} * 100 \%}{\text{Gjennomsnittlig egenkapital}}$$

Formel 3: Egenkapitalrentabilitet (Hentet fra Kristoffersen, 2014, s.481)

Et annet mye brukt mål på lønnsomhet er EBITDA, som står for «Earnings Before Interest, Tax, Depreciation and Amortization». På norsk betyr dette resultat før renter, skatt, av- og nedskrivninger. EBITDA vil uttrykke den underliggende inntjeningsvevnen til bedriften, altså hvor stor kontantstrøm som er skapt (Kristoffersen, 2014).

$$\text{EBITDA} = \text{inntekt} - \text{kostnad (før renter, skatt, av- og nedskrivning)}$$

Formel 4: EBITDA (Hentet fra Kristoffersen, 2014, s.504)

Når man ser EBITDA i forhold til driftsinntekten finner man hvor stor kontantstrøm som er skapt i bedriften, i forhold til hver krone som er solgt (Kristoffersen, 2014). Dette nøkkeltallet har navnet EBITDA-margin, og er uttrykt ved følgende formel.

$$\text{EBITDA-margin} = \frac{\text{EBITDA} * 100 \%}{\text{Driftsinntekt}}$$

Formel 5: EBITDA-margin (Hentet fra Kristoffersen, 2014, s.504)

2.4.3 Soliditet

Når det gjelder soliditetsberegninger er disse knyttet til forholdet mellom egenkapitalen og den samlede kapitalen i bedriften (Tofteland, 2014, s. 212). Dette uttrykker bedriftens evne til å tåle tap. Gjeldsgraden viser forholdet mellom gjelden og egenkapitalen, altså hvor mye kapital som er finansiert av långivere/kreditorer og hvor mye som er finansiert av eierne. Egenkapitalandelen vil vise hvor mye av eiendelene som er finansiert med egenkapital (Eklund & Knutsen, 2011). Disse beregningene er derfor sentrale når man ser på de forskjellene som vil oppstå ved klassifisering av finansielle- og operasjonelle leieavtaler. Formelen for disse nøkkeltallene er uttrykt nedenfor.

$$\text{Egenkapitalandel} = \frac{\text{Egenkapital} * 100 \%}{\text{Totalkapital}}$$

Formel 6: Egenkapitalandel (Hentet fra Kristoffersen, 2014, s.489)

$$\text{Gjeldsgrad} = \frac{\text{Gjeld}}{\text{Egenkapital}}$$

Formel 7: Gjeldsgrad (Hentet fra Kristoffersen, 2014, s.489)

2.4.4 Likviditet

Likviditet er som soliditet et mye brukt nøkkeltall. Likviditeten beskriver bedriftens betalingsevne på kort sikt, dette innebærer forpliktelse som skal være innfridd innen et år (Tofteland, 2014). Likviditeten vil være upåvirket av klassifiseringen av leieavtalen. Grunnen til dette er at omløpsmidlene blir påvirket likt, ved at renten og avdraget i den finansielle leieavtalen tilsvarer leiebeløpet i den operasjonelle. En annen viktig grunn er at den kortsiktige gjelden er upåvirket av leieavtaler. Dette er vist i eksemplet i kapittelet 2.4.5.1.

$$\text{Likviditet} = \frac{\text{Omløpsmidler}}{\text{Kortsiktig gjeld}}$$

Formel 8: Likviditet (Hentet fra Kristoffersen, 2014, s.494)

2.4.5 Påvirkning av nøkkeltall

Ulik klassifisering av en leieavtale vil påvirke kapitalstrukturen til bedriften. Dette medfører at rentabiliteten, gjeldsgraden og egenkapitalandelen vil være ulik avhengig av om avtaler er å regne som operasjonelle eller finansielle.

Den påvirkningen bruken av operasjonell leieavtale kontra finansiell leieavtale vil ha for regnskapet blir illustrert med eksempel i kapittel 2.4.5.1. Eksempelet demonstrerer effekten en feilklassifisering av leieavtaler vil ha for bedriftens nøkkeltall. Den foreslåtte endringen i IAS 17 skal forhindre denne feilklassifiseringen av leieavtaler.

2.4.5.1 Eksempel

Det er inngått en 5-årig leieavtale den 1.1.2013, med månedlige leiebeløp på kr 218 301. Det er lagt til grunn en årlig rente på 3,5 % (månedlig 0,29 %). Nåverdien av de fremtidige leiebetalingene beregnes til kr 12 000 000. Denne summen balanseføres i den finansielle avtalen, og det foretas lineær avskrivning over leieperioden. Rentesatsen på langsiktig gjeld er 3 %, og årlige avskrivninger av ikke leide driftsmidler utgjør kr 5 000 000. Alle tall i balanse- og resultatregnskapet er fiktive.

Resultatregnskapet 2013

	Operasjonell leieavtale	Finansiell leieavtale
Salgsinntekt	92 000 000	92 000 000
Varekostnad	75 000 000	75 000 000
Lønnskostnad	5 000 000	5 000 000
Avskrivinger	5 000 000	5 000 000
Avskrivinger leieavtale		2 400 000
Annen driftskostnad	4 619 612	2 000 000
Driftsresultat	2 380 388	2 600 000
Rentekostnad	450 000	450 000
Annen rentekostnad		384 369
Resultat før skatt	1 930 388	1 765 631

Tabell 3: Resultatregnskap

Balanseregnskapet 1.1.2013

	Operasjonell leieavtale	Finansiell leieavtale
Anleggsmidler	30 000 000	30 000 000
Anleggsmidler leieavtale		12 000 000
Bank (Likvider)	11 500 000	11 500 000
Omløpsmidler	2 000 000	2 000 000
Kundefordringer	1 500 000	1 500 000
Sum eiendeler	45 000 000	57 000 000
	Operasjonell leieavtale	Finansiell leieavtale
Egenkapital	25 000 000	25 000 000
Langsiktig gjeld	15 000 000	15 000 000
Øvrig langsiktig gjeld	0	12 000 000
Kortsiktig gjeld	5 000 000	5 000 000
Sum egenkapital og gjeld	45 000 000	57 000 000

Tabell 4: Inngående balanse

Balanseregnskapet 31.12.2013

	Operasjonell leieavtale	Finansiell leieavtale
Anleggsmidler	25 000 000	25 000 000
Anleggsmidler leieavtale		9 600 000
Bank (Likvider)	18 430 388	18 430 388
Omløpsmidler	2 000 000	2 000 000
Kundefordringer	1 500 000	1 500 000
Sum eiendeler	46 930 388	56 530 388
	Operasjonell leieavtale	Finansiell leieavtale
Egenkapital	26 930 388	26 765 631
Langsiktig gjeld	15 000 000	15 000 000
Øvrig langsiktig gjeld	0	9 764 757
Kortsiktig gjeld	5 000 000	5 000 000
Sum egenkapital og gjeld	46 930 388	56 530 388

Tabell 5: Utgående balanse

Nøkkeltall		
Totalkapitalrentabilitet	5,2 %	4,6 %
Egenkapitalrentabilitet	7,4 %	6,8 %
EBITDA	7 380 388	10 000 000
EBITDA-margin	8 %	11 %
Egenkapitalandel	57,4 %	47,3 %
Gjeldsgrad	0,74	1,11
Likviditet*	4,39	4,39

Tabell 6: Nøkkeltall

Nedbetalingsplan knyttet til finansiell leieavtale

	Årlig leiebeløp	Rente	Avdrag	Restlån
År 1	2 619 612	384369	2 235 243	9 764 757
År 2	2 619 612	304869	2 314 743	7 450 014
År 3	2 619 612	222540	2 397 072	5 052 942
År 4	2 619 612	137284	2 482 328	2 570 614
År 5	2 619 612	48995	2 570 617	0

Tabell 7: Nedbetalingsplan

Vi ser ut i fra eksempelet at sum eiendeler, og sum egenkapital og gjeld er vesentlig høyere ved den finansielle leieavtalen. Dette er den forskjellen som er mest markant, ettersom forskjellen på klassifiseringene er avhengig av om leieobjektet skal balanseføres, jf. NRS 14 pkt. 20.

Forskjellen i den utgående balansesummen for 2013 er på kr 9 600 000 (18 %). Dette fører til at egenkapitalandelen er 10,1 % lavere når avtalen klassifiseres som finansiell, kontra operasjonell. Den finansielle leieavtalen vil også øke gjeldsgraden med 0,37, slik at den er 1,11 ved årets slutt.

Totalkapitalrentabiliteten og egenkapitalrentabiliteten er lavere ved finansiell leieavtale, med 0,6 % for begge. Dette indikerer at avkastningen er høyere når leieavtalen klassifiseres som operasjonell.

Det oppstår en forskjell på kr 2 619 612 (10 000 000 kr – 7 380 388 kr) ved beregning av EBITDA, noe som utgjør en forskjell på hele 35,5 %. EBITDA-margin blir 8 % ved operasjonell avtale, mens den ved finansiell avtale blir på 11 %.

Likviditeten er lik uavhengig om avtalen er klassifisert som finansiell eller operasjonell. Grunnen til dette er at leibeløpet i den operasjonelle avtalen reduserer omløpsmidlene med kr 2 619 612, som tilsvarer avdrag (kr 2 235 243) pluss renter (kr 384 369) i den finansielle avtalen.

Ved å ta utgangspunkt i de beregnede nøkkeltallene kan man konkludere at avtalen som klassifiseres som operasjonell vil gi de beste nøkkeltallene. Unntaket finner man i beregningen av EBITDA og EBITDA-margin, der den finansielle leieformen vil gi bedre nøkkeltall. Forklaringen til dette er at EBITDA ser bort i fra både avskrivningene (kr 2 400 000) og rentekostnaden (kr 384 369) ved den finansielle leieformen. For den operasjonelle reduseres derimot EBITDA med leibeløpet (kr 2 619 612) ettersom dette regnes som «annen driftskostnad».

2.5 Utbytte

I 2013 ble det foretatt endringer i aksjeloven (asl.) angående de formelle beregningsreglene for utbytte. I forrige kapittel presenterte vi hvordan nøkkeltall ble påvirket ut i fra

klassifisering av leieavtalen. Vi vil i dette kapittelet presentere hvordan utbytte ble påvirket av leieavtalens klassifisering etter reglene før 1. juli 2013.

Ifølge asl. § 3-6 anses utbytte som enhver form for «overføring av verdi som direkte eller indirekte kommer aksjeeier til gode». Dette omfatter ifølge Huneide, Pedersen, Schwencke og Haugen, (2013) mer enn bare kontant beløp. Utbyttebegrepet gjelder også vareuttak, gunstige lån, salg av driftsmidler til underpris mv. Størrelsen på utbytte er bestemt av reglene i asl. § 8-1, som ble endret senest 1. juli 2013.

2.5.1 Utbyttereglene før 1. juli 2013

Etter reglene før lovendringen var størrelsen på et eventuelt utbytte fastsatt av en beregningsregel i asl. § 8-1, forutsatt at utdelingen er forenelig med asl. §§ 8-1 fjerde ledd og 3-4. Regelen fra asl. § 8-1 fastsatte at maksimalt utbytte skulle settes til den laveste av utregningene i asl. §§ 8-1 første ledd og 8-1 andre ledd. Utregningen etter de to leddene i asl. § 8-1 så da slik ut:

Årsresultat

- + Annen egenkapital per 01.01. (opptjent og innskutt)
- Udekket underskudd per 01.01
- ± Korrigeringer direkte mot egenkapitalen gjennom året
- Balanseførte forsknings- og utviklingskostnader, goodwill og netto utsatt skattefordel per 31.12.
- Den samlede pålydende verdien av egne aksjer som selskapet har ervervet til eie eller pant i tidligere regnskapsår, og kreditt og sikkerhetsstillelse etter §§ 8-7 til 8-9 som etter disse bestemmelsene skal ligge innenfor rammen av fri egenkapital per 31.12.
- Den delen av årsresultatet som etter lov eller vedtekter skal settes av til bundet fond eller ikke kan deles ut som utbytte (for eksempel for vurderingsforskjeller) per 31.12.

= Maksimalt utbytte-/konsernbidrag grunnlag iht. asl. /asal. § 8-1 første ledd

Formel 9: Utregning etter asl. § 8-1.1 (Huneide et al, 2013, s. 412)

Balanseført egenkapital per 31.12.

- 10 % av balansesummen

= Maksimalt utbytte-/konsernbidrag grunnlag iht./asal. § 8-1 andre ledd

Formel 10: Utregning etter asl. § 8-1.2 (Huneide et al, 2013, s. 415)

Basert på formlene over vil utregningen i formel 10 være av betydning om man balansefører leieavtalen eller ikke. Det vil si at så lenge utregningen i formel 9 gir en høyere verdi enn

beregningene i formel 10, vil klassifiseringen av avtalen ha utslag på hvor mye man kan ta ut i utbytte. Som tidligere forklart vil man ved operasjonelle leieavtaler unnlåte å balanseføre verdien av anleggsmiddelet og tilhørende forpliktelse. Dette vil dermed føre til at balansesummen vil bli forholdsmessig lavere sammenlignet med om avtalen hadde blitt klassifisert som finansiell, og dermed gitt et høyere utbytte.

2.5.1.1 Eksempel utbytte

I dette eksempelet legger vi til grunn de samme tallene som i eksempelet i kapittel 2.4.5.1. Egenkapitalen er fordelt på «Aksjekapital» og «Annen egenkapital». Selskapene har i begge tilfeller leieforpliktelser på kr 12 millioner, men dette vises kun i eksempelet med finansiell leieavtale.

Eiendeler		Gjeld	
Anleggsmidler	25 000 000	Aksjekapital	1 000 000
Anleggsmidler leieavtale		Annen egenkapital	25 930 388
Bank (Likvider)	18 430 388	Langsiktig gjeld	15 000 000
Omløpsmidler	2 000 000	Øvrig langsiktig gjeld	0
Kundefordringer	1 500 000	Kortsiktig gjeld	5 000 000
Sum eiendeler	46 930 388	Sum egenkapital og gjeld	46 930 388

Maksimalt utbytte etter asl. § 8-1.1		Maksimalt utbytte etter asl. § 8-1.2	
Årsresultat	1 930 388	Balanseført egenkapital per 31.12.	26 930 388
Annen EK 1.1	24 000 000	- 10 % av balansesummen	4 693 039
Maksimalt utbytte- /konsernbidragsgrunnlag iht./asal. § 8-1 andre ledd	25 930 388	Maksimalt utbytte- /konsernbidragsgrunnlag iht./asal. § 8-1 andre ledd	22 237 349

Tabell 8: Utregning av maksimalt utbytte med operasjonell leieavtale

Eiendeler		Gjeld	
Anleggsmidler	25 000 000	Annen innskutt egenkapital	1 000 000
Anleggsmidler leieavtale	9 600 000	Annen egenkapital	25 765 631
Bank (Likvider)	18 430 388	Langsiktig gjeld	15 000 000
Omløpsmidler	2 000 000	Øvrig langsiktig gjeld	9 764 757
Kundefordringer	1 500 000	Kortsiktig gjeld	5 000 000
Sum eiendeler	56 530 388	Sum egenkapital og gjeld	56 530 388

Maksimalt utbytte etter asl. § 8-1.1		Maksimalt utbytte etter asl. § 8-1.2	
Årsresultat	1 765 631	Balansført egenkapital per 31.12.	26 765 631
Annen EK 1.1	24 000 000	- 10 % av balansesummen	5 653 039
Maksimalt utbytte- /konsernbidragsgrunnlag iht./asal.		Maksimalt utbytte- /konsernbidragsgrunnlag iht./asal.	
§ 8-1 andre ledd	25 765 631	§ 8-1 andre ledd	21 112 592

Tabell 9: Utregning av maksimalt utbytte med finansiell leieavtale

I de to eksemplene over kan man se at en vil kunne ta ut et utbytte på kr 22 237 349 ved operasjonell og kr 21 112 592 ved finansiell leieavtale. En ville altså kunne ta ut kr 1 124 757 mer i utbytte ved operasjonell leieavtale. En kan da med bakgrunn i eksemplene over tenke seg at et selskap etter de gamle reglene ville kunne oppfatte økt utbytte som et incentiv for å ønske operasjonelle avtaler.

2.5.2 Utbytte reglene etter 1. juli 2013

1. juli 2013 ble det innført endringer i aksjeloven som blant annet omfattet nye regler for utbytte. Etter de nye reglene legges det fortsatt til grunn en teknisk beregningsregel, men denne beregningsregelen er enklere og vil i utgangspunktet gi et høyere utbytte enn de gamle reglene. Ifølge den nye beregningen skal utbytte baseres på netto eiendeler, altså eiendeler minus gjeld. Videre skal en trekke fra bundet aksjekapital og fradrag gitt av asl. §§ 8-7 til 8-10 (Huneide et.al. 2014). Forenklet sett vil den nye formelen for maksimalt utbytte se slik ut:

Netto eiendeler	
- Fradrag	
- Bundet egenkapital (på beslutningstidspunktet)	
= Maksimalt utbyttegrunnlag	

Formel 11: Utbytte etter aksjeloven etter 1. juli 2013

Det kommer så frem i asl. § 8-1 fjerde ledd at selskapet kun kan gi ut utbytte så langt selskapet etter utdelingen har en forsvarlig egenkapital. Dette leddet er nå blitt en sentral del av den nye regelen og vil være en skjønnsmessig vurdering. Det legges nå et større fokus på denne regelen og i siste instans er det denne vurderingen som legges til grunn for om selskapet forsvarlig kan utbetale utbytte.

Etter de nye beregningsreglene for utbytte vil operasjonelle og finansielle avtaler tilnærmet ha den samme påvirkningen for utbyttes størrelse. Dette skjer ettersom beregningen legger til grunn netto eiendeler som vil være tilnærmet lik, uavhengig av om leieavtaler klassifiseres operasjonelt eller finansielt. Netto eiendeler er tilnærmet lik uavhengig av klassifiseringen, ettersom den økte balansesummen for finansielle avtaler reduseres tilsvarende med den økte forpliktelsen. Grunnen til at den bare er tilnærmet lik er fordi avdragene på forpliktelsen, ikke tilsvarer den årlige avskrivningen. Etter de nye reglene vil en dermed ikke finne et insentiv til å velge den ene leieformen over den andre, basert på utbytte.

2.6 Skatt

Ettersom oppgaven dreier seg om den regnskapsmessige behandlingen av leieavtaler har vi valgt å ikke gå for dypt inn i temaet skatt. Våre informanter har heller ikke tatt opp den skattemessige behandlingen som noe insentiv for å velge en type leasing over en annen. Det kan derimot være skattemessige fordeler ved å lease kontra å kjøpe.

Den regnskaps- og skattemessige behandlingen av leieavtaler er noe ulik. Der det regnskapsmessig skilles på finansielle- og operasjonelle leieavtaler blir det skattemessig skilt på leasing og kredittfinansiert kjøp.

2.6.1 Skattemessig behandling av leasingavtaler

En finansiell leasingavtale kan skattemessig bli oppfattet på to ulike måter; som en leasingavtale eller som et kredittfinansiert kjøp. Bakgrunnen for denne tosidige oppfattelsen er at skattemessig vil eieren være den som sitter med eierskapet av leieobjektet etter endt avtale, eller benytter objektet gjennom hele den økonomiske levetiden. Dette gir eieren krav på avskrivningene til anleggsmiddelet. Det vil være naturlig for leietaker å ha ønske om å unngå avskrivningsretten tilknyttet leieobjektet, ettersom det da vil ta lenger tid å kostnadsføre kontrakten (Skattedirektoratet, 2015).

Om kunden blir ansett som eier vil en kontrakt på kr 500 000, som avskrives etter sktl. § 14-43 første ledd bokstav c med en sats på 20 %, ta 16 år å avskrive for at verdien skal komme under kr 15 000, se formel 12. En vil på dette tidspunktet kunne kostnadsføre restbeløpet jf. Sktl. § 14-47 første ledd.

$$500.000 * (1 - 0,2)^{16} = 14.074$$

Formel 12: Skattemessig avskrivning

Blir kontraktene derimot ansett som leasing (skattemessig) vil en kunne kostnadsføre alle utbetalingene i tilknytning til avtalen i løpet av leasingperioden (Skattedirektoratet, 2015). Den konkrete perioden vil være gitt av selve kontrakten, med andre ord vil en avtale på 5 år bli kostnadsført i løpet av leasingperioden.

Det er en viss sammenheng mellom de skattemessige og regnskapsmessige vurderingene for hvordan en skal behandle leieavtaler. En avtale som anses eid av leietaker etter ligningens ABC vil også kunne oppfylle minst et av punktene i NRS 14 pkt. 26 og skal derfor behandles som en finansiell avtale. En avtale som er operasjonell vil dermed ikke kunne skattemessig anses som eid av leietaker. En operasjonell avtale skal derfor alltid bli kostnadsført skattemessig gjennom leieperioden (Skattedirektoratet, 2015).

Leasing vil føre til raskere kostnadsføring sammenlignet med et kjøp. Dette gjør at selskapet, under forutsetningen av de har et overskudd, vil få lavere betalbar skatt ettersom skattemessig alminnelig inntekt blir lavere. Dette skjer som følge av at leiekostnadene knyttet til leasingen skal fradragføres, mens man ved et kjøp vil fradragføre avskrivningene og renten. Ved leasing vil en altså kostnadsføre hele avtalen gjennom dens løpetid. Ved kjøp vil en derimot saldoavskrive leasingobjektet, og følgelig kostnadsføre over en vesentlig lenger periode. Ved leasing vil en derfor få en større skattecreditt gjennom kontraktsperioden. Et selskap vil dermed få benyttet seg av inntektsfradrag og skatten vil bli redusert.

3 Metode

I dette kapittelet skal vi forklare hva som ligger til grunn for valg av metode, presentere hva kvantitativ- og kvalitativ metode er, og forklare hvordan dataene er samlet inn.

Avslutningsvis vil metoden som er brukt i oppgaven vurderes med tanke på pålitelighet og validitet, og dens styrker og svakheter.

3.1 Valg av metode

Ifølge Johannessen, Kristoffersen, & Tufta (2011) skilles det mellom kvalitativ og kvantitativ metode. I utgangspunktet er skillet mellom disse hvordan den innsamlede dataen blir registrert og analysert. I vår oppgave har vi sett verdien av å basere oss på både kvalitativ og kvantitativ metode. Denne tilnærmingen betegnes som metodetriangulering, og innebærer at den kvantitative dataen følges opp av den kvalitative datainnsamlingen. På denne måten kan vi få svar på spørsmål som må belyses mer i dybden (Johannessen et.al, 2011)

3.1.1 Kvantitativ metode

Kvantitativ metode dreier seg hovedsakelig ifølge Nyeng, F. (2004) om analysering og fortolkning av tall. I kvantitativ metode får man svar på forskningsspørsmål gjennom analysering og fortolkning av forhåndsdefinerte variabler. I den kvantitative metoden vil en sidestille alle informantene, med andre ord vil all informasjon telle like mye.

Ettersom vi har avgrenset oppgaven både basert på økonomiske variabler, geografisk lokasjon, samt bransjer, fører dette til at vi får et utvalg på 28 bedrifter. Ettersom vi i denne oppgaven skal se på leieavtaler har vi valgt bort de bedriftene som ikke benytter seg av dette som finansieringsform. Ved å gå gjennom årsregnskapet for 2013 kunne vi identifisere de bedriftene som benyttet seg av leieavtaler. Vi endte tilslutt opp med et utvalg på ni bedrifter som var aktuelle å studere videre.

3.1.2 Kvalitativ metode

Ettersom vi tar for oss et begrenset utvalg bedrifter, og ønsker å kartlegge årsakene til behandling av leieavtalene, ser vi det som hensiktsmessig å benytte kvalitativ metode. Ifølge Johannessen et.al (2011) kjennetegnes den kvalitative metoden ved at man har et begrenset antall informanter som man ønsker mye informasjon om. Man fokuserer i denne metoden på å analysere tekst som skal hjelpe med å komme til en konklusjon om tema. Vi vil

gjennomføre intervju med informantene/bedriftene for å få samlet inn de dataene som trenges for å trekke en konklusjon.

I den kvalitative metoden vil en, i motsetning til den kvantitative, kunne legge ulik vekt på ulike informanter. Knyttet til vår problemstilling vil noen av bedriftene i vårt utvalg kunne bistå med mer og bedre informasjon enn andre. Det kan i tillegg være naturlig å ha oppfølgingsintervju med noen av bedriftene dersom vi føler vi trenger mer informasjon rundt temaet (Johannessen et al. 2011).

3.2 Datainnsamling

Datainnsamlingen i oppgaven er gjennomført ved analyse av årsregnskap med henblikk på leieavtaler, og intervju av personer i bedriftene som inngår i utvalget. Vi skiller her mellom hva som er primær- og sekundærdata i forskningen vår.

3.2.1 Primærdata

Vi har benyttet intervjuer i form av dybdeintervju og online intervju. På denne måten kan informanten komme med egne erfaringer, meninger, argumenter, vurderinger, og generelt kunne utdype seg nærmere angående spørsmålene (Johannessen et.al, 2011). Informantene som intervjues har alle roller som økonomisjef eller økonomiansvarlig, og vi ser på disse som de mest relevante informantene for å besvare våre spørsmål. Data som er innsamlet i intervjuene er å regne som primærdata. Dette er data som ikke allerede er eksisterende, men er innhentet konkret for den gitte problemstillingen (Johannessen et.al, 2011).

Basert på informasjonen vi er ute etter har vi valgt å basere oss på det Johannesen et.al (2011) omtaler som *delvis strukturert intervju*. Denne intervjuformen gjør at en baserer seg på en overordnet intervjuguide, men man trenger ikke å følge denne slavisk. Intervjuguiden skal ikke utformes som et spørreskjema, men heller en oversikt over temaer og generelle spørsmål som man skal gjennomgå i intervjuet. Dette betyr at man kan bevege seg fritt mellom de ulike temaene og spørsmålene som passer best for de ulike informantene. I tillegg kan vi da komme med oppfølgingsspørsmål, både for å få en utdypelse eller for å oppklare ting underveis i intervjuene. (Johannessen et.al, 2011)

For å få god respons la vi til rette for at informanten kunne gjennomføre det kvalitative intervjuet online. Intervjuet ble gjennomført via e-post, og vi brukte dermed et standardisert

spørreskjema som inneholdt hovedspørsmålene fra intervjuguiden. Dette egner seg best ifølge Johannessen et.al (2011) når man gjennomfører e-postintervjuing.

Vi utarbeidet videre intervjuguiden med bakgrunn i problemstillingen, teorien og lovverket. Denne intervjuguiden ble brukt under alle intervjuene vi foretok.

3.2.2 Sekundærdata

Analysen vi har gjennomført av årsregnskapene ses på som sekundærdata, ettersom dette er materiell som allerede er eksisterende. I denne delen av datainnsamlingen er det dermed benyttet dokumentanalyse som metode.

I dokumentanalysen benyttet vi årsregnskapene med tilhørende resultatregnskap, balanseregnskap og noteopplysninger. For å identifisere leieavtaler i årsregnskapet hadde vi fokus på balansepostene «varige driftsmidler» og «øvrig langsiktig gjeld», med tilhørende noter. Hovedsakelig er det i noteopplysningen vi har identifisert om bedriftene har leieavtaler, og eventuelt hvilken klassifisering som er gjort av leieavtalen. Funnene i årsregnskapene ble registrert i en tabell som var med på å sortere og organisere dataen (Johannessen et.al, 2011).

3.3 Utvalg

Utvalget vi har endt opp med kan sies å være basert på det Johannessen et.al (2011) omtaler som et *kriteriebasert utvalg*. Det betyr at vi har valgt ut informantene våre basert på gitte kriterier. I vårt tilfelle er disse kriteriene de som er omtalt i avgrensningskapittel 1.3, samt at bedriften har aktive leieavtaler.

Vi vil i dette kapitlet legge frem de ulike søkekriteriene vi benyttet oss av da vi søkte oss frem til de bedriftene vi har sett nærmere på. Vi benyttet oss av søkeportalen «ravninfo.no», som vi fikk tilgang til gjennom høgskolen. Søkekriteriene kan deles inn i tre ulike kategorier; foretaksstørrelse, bransje, og lokasjon. Dette kommer vi nærmere inn på i de neste delkapitlene.

3.3.1 Foretaksstørrelse

Regnskapsloven med tilhørende regnskapsstandard (NRS) differensierer lovgivningen knyttet til ulike foretaksstørrelser, og denne differensieringen skaper ulik praksis ved

regnskapsføring av leieavtaler. Dette skyldes at *små foretak* har valgfrihet knyttet til balanseføring av leieavtaler som klassifiseres som finansielle, jf. rskl. § 5-11.

Regnskapsloven skiller ut *store foretak* i § 1-5, og *små foretak* i § 1-6. Foretakene som ikke faller inn under disse lovbestemmelsene betegner man som *øvrige foretak*. Et foretak regnes som små hvis de på balansedagen ikke overskrider to av de følgende tre vilkår, jf. rskl. § 1-6 første ledd:

1. *Salgsinntekt: 70 millioner*
2. *Balansesum: 35 millioner*
3. *Gjennomsnittlig antall ansatte i regnskapsåret: 50*

I rskl. § 1-6 andre ledd presiseres det at dersom et foretak ikke oppfyller kravene for *små foretak*, men gjorde dette forrige år, vil de for det inneværende år allikevel regnes som *små foretak*. Dette medførte at vi måtte unnlate flere bedrifter basert på foregående regnskap som gjorde det tydelig at de fortsatt var å regne som små foretak.

Den nevnte valgfriheten for *små foretak* vil føre til at det reelle innholdet i leieavtalen ikke trenger å vurderes. På bakgrunn av dette vil vi videre i oppgaven ta for oss foretak som bruker de alminnelige regnskapsreglene i regnskapsloven.

3.3.2 Bransje

Vi har valgt å se på bedrifter som er avhengige av å bruke mye maskiner og utstyr. Som tidligere nevnt har vi valgt ut bransjene bygg og anlegg, samt transport og lagring. Ettersom disse i stor grad er avhengig av maskiner vil det være naturlig at flere av disse leier ett eller flere av driftsmidlene sine.

Vi benyttet oss som tidligere nevnt av ravninfo.no og valgte derfor å følge deres fordeling av bransjer. Vi endte da opp med å forholde oss til deres klassifisering av bransjene; F, «bygg- og anleggsvirksomhet» og H, «transport og lagring», men valgt å ekskludere gruppen «50000 sjøfart».

3.3.3 Lokasjon

Vi valgte å begrense det geografiske søkeområdet for å studere lokale forhold. Bedriftene som utgjør vårt utvalg tilhører Haugalandet og omegn.

3.4 Vurdering av metode

3.4.1 Pålitelighet og validitet

Pålitelighet, eller reliabilitet, i tilknytning til data er ifølge Johannessen et.al (2011) et grunnleggende spørsmål i all forskning. I hvilken grad data er pålitelig avhenger av nøyaktighet i innhenting, hvilke data man bruker, hvordan man samler inn denne dataen og hvordan man i etterkant bearbeider den. Validitet uttrykker i hvilken grad man kan trekke gyldige konklusjoner om det man ønsker å undersøke (Dahlum, 2014).

Våre sekundærdata er samlet inn gjennom de aktuelle bedriftenes årsregnskap.

Årsregnskapet vil bli sett på som en pålitelig og valid kilde ettersom det er utarbeidet etter lov om årsregnskap av 1998 (regnskapsloven), og godkjent av revisor i henhold til lov om revisjon og revisorer av 1999 (revisorloven).

Når det gjelder primærdataene som er hentet gjennom kvalitative intervju, kan det oppstå feilkilder som følge av at informanten unngår å oppgi informasjon. Andre risikofaktorer ved validiteten er knyttet til hvordan man tolker informasjonen som blir gitt, altså kognitiv skjevhet. Dette gjelder blant annet tendensen til å søke informasjon slik at den støtter opp om allerede etablerte meninger om temaet. Motsatt kan man ha en tendens til å unngå informasjon som er i strid med disse meningene man har om temaet (Johannessen et.al, 2011). For å unngå denne kognitive skjevheten i størst mulig grad sendte vi vår transkriberte versjon av intervjuene til informanten, slik at personen kunne lese og godkjenne dette.

3.4.2 Styrker og svakheter

Ettersom vi har brukt to forskjellige metoder for innsamling av data, vil det ligge styrker og svakheter knyttet til hver enkelt metode. Vi vil derfor presentere det vi mener var med på å styrke og svekke den brukte metodikken.

Vårt utvalg for kartleggingen utgjør ni bedrifter. Dette kommer av at vi avgrenset mot bransjer, lokasjon, og at foretak som er definert som små etter regnskapslovens § 1-6 faller utenfor. Vi ser i etterkant at et større utvalg ville vært mer hensiktsmessig. Dersom vi hadde avgrenset for et større geografisk område ville vi kunne samle informasjon fra flere bedrifter. Med et større utvalg kunne vi i større grad underbygd konklusjoner angående praksisen i de ulike bransjene, ettersom vi mest sannsynlig kunne fått flere informanter til intervjuene.

Da vi sendte ut forespørsel om intervju fikk bedriftene muligheten til å gjennomføre intervjuet over e-post. Dette ble gjort for å få svar fra de bedriftene hvor tiden til et dybdeintervju ikke strakk til i en travel periode. To av de fire bedriftene som tok seg tid til intervju, benyttet seg av denne formen. Etter at alle intervjuene var gjennomført ser vi at intervjuene over e-post gav oss mindre informasjon enn dybdeintervjuene. Dette kom av at vi ikke hadde mulighet for umiddelbare oppfølgings spørsmål etter respondentens svar, slik vi hadde ved dybdeintervjuene. Likevel er informasjonen vi fikk over e-post verdifull, ettersom vi uten denne intervjuformen ikke ville fått informasjon fra respondentene.

4. Rapportering og analyse

Under dette kapitlet skal vi presentere og analysere resultatene vi har fått gjennom den kvalitative og kvantitative datainnsamlingen. Fremleggelsen skal i best mulig grad representere et godt svar på vår problemstilling om hvordan regnskapsmessig behandling av leieavtaler praktiseres i transport-, bygg- og anleggsbransjen på Haugalandet, samt hvordan dette blir kommunisert i deres årsregnskap gjennom noteopplysning. Hovedvekten av analysen vil ha bakgrunn i de kvalitative intervjuene som ble foretatt personlig, og de som ble gjennomført over e-post.

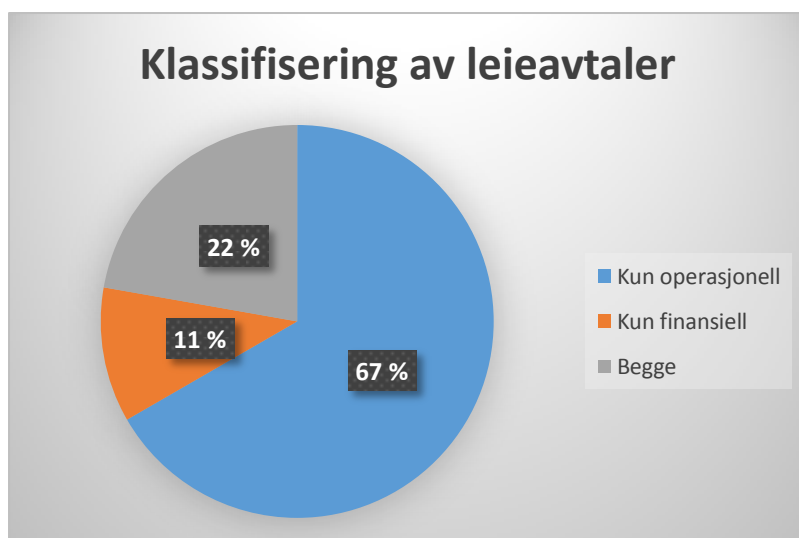
4.1 Hvilken leieform praktiserer de ulike bedriftene, og hvilke vurderinger gjøres ved klassifiseringen av leieavtalen?

I dette forskningsspørsmålet vil vi besvare hvilken leieform bedriftene i utvalget vårt benytter seg av. Vi vil også ta for oss hvilke vurderinger bedriftene gjør i forhold til hvorvidt en leieavtale skal klassifiseres som operasjonell eller finansiell.

4.1.1 Klassifisering av leieavtaler

Gjennom analyse av de utvalgte bedriftenes årsregnskap kunne vi kartlegge hvilke leieformer som ble praktisert. Det ble i denne analysen lagt vekt på balansepostene «varige driftsmidler» og «øvrig langsiktig gjeld», samt de tilhørende noteopplysningene. Det er gjennom disse postene man kan identifisere de finansielle leieavtalene. De operasjonelle leieavtalene vil derimot kun identifiseres gjennom noteopplysninger. Vi har gjennomgått og foretatt analyse av årsregnskapene for året 2013 for de aktuelle bedriftene. Dette er begrunnet med at årsregnskapet for 2014 i varierende grad publiseres i løpet av perioden denne oppgaven utformes.

Analysen av årsregnskapene vil belyse hvilken leieform som benyttes, samt i hvilken grad regnskapene samsvarer med god regnskapsskikk, og dermed følger regnskapslovens og norsk regnskapsstandards bestemmelser knyttet til leieavtaler. Videre presenteres det hvilken leieform bedriftene i utvalget praktiserer.

Figur 2: Klassifisering av leieavtaler

Av de ni bedriftene i utvalget som benytter seg av leieavtaler fører en av bedriftene (11 %) leieavtalene sine kun som finansielle, mens hele seks av ni bedrifter benytter seg kun av operasjonelle leieavtaler. Vi ser dermed at to av bedriftene både har operasjonell- og finansiell leieavtale. Vurderinger som er gjort ved klassifisering av leieavtalene, vil vi komme tilbake til i kapittel 4.1.2.

De to bedriftene som tilhører transportbransjen i vårt utvalg fører sine leieavtaler operasjonelt. Vi ville undersøke om dette var representativt også for bransjen som helhet, og ikke bare lokalt. Vi tok derfor kontakt med en ansvarlig part i et finansieringsselskap. Informanten forklarte at nyregistrerte kjøretøy som er finansiert gjennom leieavtaler, som oftest føres operasjonelt. Det kommer frem at noen fører finansielt, men disse selskapene er i mindretall. Informanten fra finansieringsselskapet uttrykker at det er flere forhold som gjør at transportbransjen i stor grad fører avtaler operasjonelt. Saldoavskrivning vil ifølge informanten ikke reflektere det reelle verdifallet for enkelte objekter. Som nevnt i kapittel 2.6 vil ikke operasjonelle avtaler skattemessig kunne anses som kredittfinansiert kjøp. Vi kan på grunnlag av dette anta at man kan unngå tilfellet som informanten beskriver ved å føre avtalen operasjonelt. Dette kommer av at man kan fradragføre årlige leiekostnadene dersom avtalen er operasjonell.

4.1.2 Foretatte vurderinger ved klassifisering

Ved inngåelse av en leiekontrakt må bedriftene avgjøre hvorvidt avtalen regnskapsmessig skal klassifiseres som operasjonell eller finansiell. Vi skal videre i dette kapittelet legge frem de konkrete vurderingene som ble foretatt i fire av de ni bedriftene i utvalget vårt.

Informant A forklarte at bedriften holder på med en prosess der de skal reklassifisere de allerede inngåtte leieavtalene. Avtalene som i årsregnskapet for 2013 ble klassifisert som operasjonelle skulle omvurderes fordi informanten mente noen av avtalene var finansielle, ettersom økonomisk risiko og kontroll lå på dem som leietaker. Prosessen ble startet fordi informanten hadde erfaring med lignende feilklassifisering fra tidligere stilling. Når de nå skulle klassifisere avtalene på nytt la de vekt på NRS 14, og dens fokus på overgang av risiko og kontroll, samt vurderingskriteriene i pkt. 26 og 27. Vurderingene knyttet til avtalene ble diskutert sammen med bedriftens revisor.

Informant B forklarer at bedriften benyttet NRS 14 ved klassifisering. Det ble i hovedsak lagt vekt på hvorvidt overgangen av risiko og kontroll var gått over på dem, med supplement av kriteriene i pkt. 26 og 27.

Informant C opplyste at det aldri ble gjort noen vurdering ved klassifisering av leieavtalen de har. Denne bedriften har kun en operasjonell leieavtale knyttet til et ikke vesentlig driftsmiddel.

For informant D blir vurderingen ved klassifisering av leieavtaler basert på i hvilken grad bedriften sitter med den økonomiske risikoen knyttet til leieobjektet. Det kommer ikke frem i hvilken grad bedriften benytter seg av de åtte punktene i NRS 14. pkt. 26 og 27.

Finansaktørens rolle i klassifiseringen av leieavtaler var av forskjellig oppfatning fra informant A og B. Informant A mente at finansaktørene gjorde avtalene veldig åpne, på en slik måte at klassifiseringen alene skal vurderes av leietaker. Informant B var derimot av den oppfatning at finansaktørene la opp innholdet i avtalen på en slik måte at den ble gunstig klassifisert for leietaker. Her kan det diskuteres det faktum at leieavtaler skal klassifiseres i samsvar med dens reelle, og ikke dens formelle innhold som fremstilt i kapittel 2.3. Altså hvis en avtale klassifiseres med bakgrunn av sitt formelle innhold som finansaktøren har lagt opp til, kan dette være med på å skape et misvisende bilde av regnskapet. For eksempel en leieavtale der økonomisk risiko og kontroll går over på leietaker i dens reelle form, mens den

juridiske og formelt sett klassifiseres som operasjonell, vil dette ikke gi et rettviseende bilde etter god regnskapsskikk.

To av bedriftene bruker kriteriene i NRS 14 pkt.26 og 27 ved klassifisering av leieavtalen. I disse åtte kriteriene ligger det mange skjønnsmessige vurderinger til grunn. Slike skjønnsmessige vurderinger vil kunne tolkes forskjellig i ulike bransjer og bedrifter. Her kan det nevnes kriterium 1 i NRS 14 pkt. 26 som sier at «leietaker har rett til kjøp av eiendelen til en pris som forventes å være vesentlig lavere enn markedsverdi på det tidspunkt retten kan benyttes». Hva bedriften anser som «vesentlig lavere» vil være individuelt, slik at samme kontrakt kan tolkes ulikt. Videre i samme kriterium beskrives det at det må være «rimelig sikkert at leietaker vil kjøpe eiendelen». Rimelig sikkert blir i NRS 13 Usikre forpliktelser og betingede eiendeler pkt. 3.2, beskrevet som sannsynligheter over 90 %. Likevel vil det være opp til den enkelte bransje og bedrift hva som anses som sannsynligheter over 90 %. Slike skjønnsmessige vurderinger må gjøres gjennomgående i de åtte kriteriene. Dette er hensiktsmessig å belyse med bakgrunn i at bransje- og bedriftsspesifikke skjønn kan være med å avgjøre klassifisering av leieavtaler.

4.2 Finnes det insentiv for å velge den ene leieformen fremfor den andre?

I kapittel 2 legges det frem teori knyttet til ulike insentiver for å ønske å benytte seg av den ene leieformen fremfor den andre. Insentiver som belyses er påvirkningen leieavtaler vil ha på nøkkeltall, skattemessige forhold og utbytte. Det skal her presenteres hvilke insentiv det tas hensyn til i praksis.

Ut i fra informasjonen vi har innhentet i intervjuene får vi et inntrykk av at de fleste bedrifter ønsker å føre sine leieavtaler som operasjonelle. Ved en operasjonell leieavtale vil ikke det leide driftsmiddelet føres opp i bedriftens balanse. Bedrifter som klassifiserer sine leieavtaler som operasjonelle, vil gjerne ha en liten balansesum til tross for de mange driftsmidlene bedriften disponerer. Den lave balansesummen vil ha virkning på bedriftens nøkkeltall som vist i kapittel 2.4.5. Hos flere av informantene ser man på nettopp dette med nøkkeltall som en av de klareste grunnene for å ønske å leie driftsmidlene operasjonelt fremfor finansielt.

Informant A nevnte påvirkningen klassifiseringen vil ha for bedriftens nøkkeltall som insentiv for å ønske leieavtaler som er operasjonelle fremfor finansielle. Om deres nevnte reklassifiseringer mener informanten at dette vil påvirke resultatet og balansen. Videre

legges det spesielt fokus på EBITDA som lønnsomhetsmål. Det at det legges vekt på EBITDA som lønnsomhetsmål vil etter eksempelet i kapittel 2.4.5.1 tale for finansielle leieavtaler med hensyn på å oppnå best nøkkeltall. Det vil si at finansielle leieavtaler vil gi best resultat med tanke på måling av EBITDA og EBITDA-margin.

«De fleste bedrifter ønsker operasjonelle leieavtaler fordi det gir en mindre balanse». Dette sa informant B og begrunnet det med at operasjonelle leieavtaler ville gi bedriften pene nøkkeltall. En bedrift som leier sine driftsmidler gjennom en operasjonell leieavtale vil få en lavere balansesum enn om samme bedrift valgte å leie sine driftsmidler gjennom en finansiell leieavtale, som vist i kapittel 2.4.5.1. Lav balansesum vil gjøre egenkapitalandelen høy, og vice versa. I en anbudssituasjon opplyser Informant B at det ofte stilles krav til egenkapitalandelen fra aktørens side. Videre forklarer informanten at dette kravet til egenkapitalandel gjerne settes til 15-20 %. Egenkapitalandelen gjenspeiler i hvilken grad bedriften evner å tåle tap.

Både informant C og D ser ikke på noen spesifikke insentiver for å ønske operasjonell over finansiell, eller vice versa.

EBITDA blir trukket frem av informant A og B som et viktig nøkkeltall. Ved leieavtaler er det som vist gjennom eksempelet i kapittel 2.4.5.1 kun EBITDA som taler for finansielle leieavtaler fremfor operasjonelle leieavtaler når det vektlegges påvirkning av nøkkeltall. Informant B sier EBITDA er et nøkkeltall som er mye brukt i kapitalkrevende (investeringstunge) virksomheter.

Informant B kom med utsagnet om at en ville ha større mulighet til å ta ut utbytte ved operasjonelle leieavtaler. Begrunnelsen for dette var at balansesummen vil bli høyere ved finansielle leieavtaler, og dermed vil ha påvirkning på utbytte etter 10 prosent reglen i aksjeloven. En ville etter dette regelverket fått en reduksjon av maksimalt utbytte tilsvarende 10 % av balansesummen tilhørende leieavtalen. Denne regelen er som nevnt i kapittel 2.5.1 blitt endret og det legges nå til grunn en mer skjønnsmessig vurdering. Etter de nye reglene vedrørende utbytte vil det ikke lenger foreligge noen fordel å føre leieavtaler operasjonelt over finansielt. Ettersom det nå legges stor vekt på det helhetlige bilde av bedriften, må man dermed ta stilling til eventuell «off-balanse» eiendeler og gjeld. Dette gjør at man uansett må ta stilling til forpliktelser knyttet til operasjonelle avtaler. Ettersom

bedriftene i utvalget har inngått leieavtaler som forløper seg til tidspunktet før regelendringen, ville de ved klassifikasjon kunne sett på utbytte som et mulig insentiv for å velge operasjonell- fremfor finansiell leieavtale.

I teoridelen tok vi opp skattemessige konsekvenser omkring leasing. Det var ingen av informantene våre som tok opp dette temaet som et insentiv for å velge operasjonelle over finansielle leieavtaler. I hovedsak vil det være en faktisk skattefordel ved å lease sammenlignet med å eie som vi presenterte i kapitel 2.6. Dette kommer av at man vil kunne kostnadsføre eiendelen raskere som igjen vil føre til en større skattekreditt. Som vi nevnte er det et skattemessig skille på hva som anses som kjøp og leie. Dette kan bli en problemstilling når en leaser finansielt ettersom enkelte av kravene i NRS 14 og ligningens ABC er tilnærmet lik. En kan dermed tenke seg at en bedrift kan sikre seg fra å ende opp med eierskapet dersom de inngår avtaler som er operasjonelle, da en slik avtale ikke skal kunne anses som kjøp etter skattereglene. Den skattemessige behandling kan da til en viss grad virke som et insentiv for å ønske å inngå operasjonelle fremfor finansielle leieavtaler.

4.3 Samsvarer den praktiserte behandlingen av leieavtaler med god regnskapsskikk?

I dette kapitlet ønsker vi å besvare forskningsspørsmålet om den praktiserte behandlingen av leieavtaler samsvarer med teorien gitt av regnskapsloven og NRS 14. Vi har i denne analysen lagt vekt på klassifisering, avskrivninger av finansielle leieavtaler, og hvordan noteopplysninger knyttet til leieavtaler er kommunisert i regnskapet.

4.3.1 Klassifisering

Vurderingene som blir gjort angående klassifiseringen av leieavtaler knyttes i hovedsak til overgang av økonomisk risiko og kontroll. Som nevnt er det to av bedriftene som underbygger dette gjennom de åtte punktene i NRS 14 pkt. 26 og 27. Disse vurderingene er i samsvar med god regnskapsskikk, men inneholder stor grad av skjønn.

Det faktum at bedriftene trekker frem virkningen klassifiseringen vil ha på deres nøkkeltall, kan i en viss grad påvirke de foretatte vurderingene angående klassifiseringen. På den måte at ønsket om bedre nøkkeltall fungerer som et insentiv for klassifiseringen. Dermed kan nøkkeltallene ha påvirkning på om avtalen blir klassifisert som operasjonell eller finansiell.

Dette vil i så tilfelle stride i mot GRS sitt rapporteringskrav om pålitelig regnskapsinformasjon, ettersom man kan la incentivet påvirke klassifiseringen.

4.3.2 Avskrivninger

I dette delkapittelet vil vi kartlegge om bedriftenes valg av avskrivningsplan samsvarer med bestemmelsene i regnskapsloven og NRS 14. Vi har i denne analysen tatt utgangspunkt i dybdeintervjuene for å få et innblikk i hvordan leieavtalene avskrives i praksis.

Regnskapsloven § 5-3 beskriver at balanseførte driftsmidler med begrenset økonomisk levetid skal avskrives over en fornuftig avskrivningsplan. Leide balanseførte driftsmidler skal vurderes etter vurderingsreglene i regnskapsloven på samme måte som kjøpte driftsmidler. Foruten regnskapsloven gjelder bestemmelsene i NRS 14 pkt. 34 og 35. Med mindre det er rimelig sikkert at driftsmiddelet vil bli kjøpt av leietaker etter endt leieperiode, skal driftsmiddelet avskrives over estimert leieperiode, jf. NRS 14 pkt. 35.

Informant A benytter seg av operasjonelle leieavtaler for regnskapsåret 2013. Etter at noen av leieavtalene er reklassifisert til finansielle, vil de leide driftsmidlene balanseføres. I følge informanten vil bedriften eie driftsmidlene knyttet til de finansielle leieavtalene etter endt kontraktperiode, og avskriver derfor sine leide driftsmidler over økonomisk levetid. Dette samsvarer med NRS 14 pkt. 35 om å avskrive driftsmiddelet over økonomisk levetid, dersom det er rimelig sikkert at bedriften kjøper eiendelen etter endt leieperiode. Informanten opplyser om at det ved utløpet av hver regnskapsperiode vil bli gjort en ny vurdering av de balanseførte driftsmidlenes avskrivningsplan, i henhold til rskl. § 4-2 og NRS 14 pkt. 55 om beste estimat. Dette gjelder både for eide og leide driftsmidler.

Informant B avskriver driftsmidlene over økonomisk levetid i likhet med informant A. Informanten ser det som rimelig sikkert at bedriften vil kjøpe de leide driftsmidlene etter endt kontraktperiode. Man ser også her at praksis samsvarer med bestemmelsen gitt av NRS 14 pkt. 35.

Informant C og informant D benytter seg kun av operasjonelle leieavtaler. Operasjonelle leieavtaler blir som nevnt ikke balanseført, og skal derfor heller ikke avskrives.

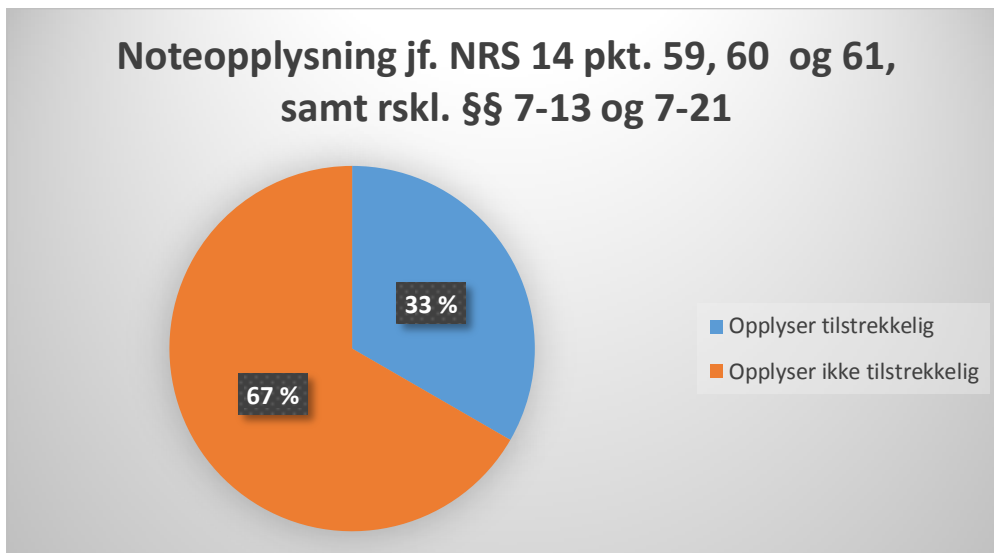
Det kommer frem av undersøkelsen at den praktiske tilnærmingen knyttet til avskrivninger av finansielle leieavtaler samsvarer med god regnskapsskikk. Ved å følge de gitte

retningslinjene for avskrivninger vil bedriftene på best mulig måte sammenstille kostnadene knyttet til driftsmidlene, slik at det skaper et mest mulig rettviseende bilde. Dette vil være til fordel både for de eksterne regnskapsbrukerne, men også for bedriften selv.

4.3.3 Presentasjon og noteopplysninger

Gjennom årsregnskapene til de aktuelle bedriftene og dybdeintervjuene som er foretatt, har vi forsøkt på best mulig måte å kartlegge hvordan leieavtaler blir kommunisert i regnskapets noteopplysninger. For å gi et mest mulig rettviseende bilde av regnskapet, skal det gis tilstrekkelige opplysninger om bedriftenes leieavtaler i notene. Med tilstrekkelige informasjon gjennom noteopplysninger har vi vektlagt rskl. § 7-13, rskl. § 7-21 tredje ledd og NRS 14 pkt. 59, 60, 61 og 62 som er omtalt i kapittel 2.3.3 «Noteopplysning».

4.3.2.1 Finansielle leieavtaler

Figur 3: Noteopplysning finansiell

For bedrifter som benytter seg av finansielle leieavtaler stilles det krav til informasjon i noter etter rskl. §§ 7-13 og 7-21, samt bestemmelsene i NRS 14 pkt. 59, 60 og 61. I vårt utvalg er det tre bedrifter som fører sine leieavtaler som finansielle. Vi bruker årsregnskapene for å analysere om bedriftene opplyser tilstrekkelig i sine noter.

Etter regnskapsloven § 7-13 og NRS 14 pkt. 59 skal leieobjektet i en finansiell leieavtale føres som et anleggsmiddel i balansen. Forpliktelsen knyttet til en slik leieavtale balanseføres som «øvrige langsiktige gjeld». De årlige avskrivningene av leieavtalen kostnadsføres i resultatregnskapet, jf. NRS 14 pkt. 59. Gjennom analyse av årsregnskapene finner vi at

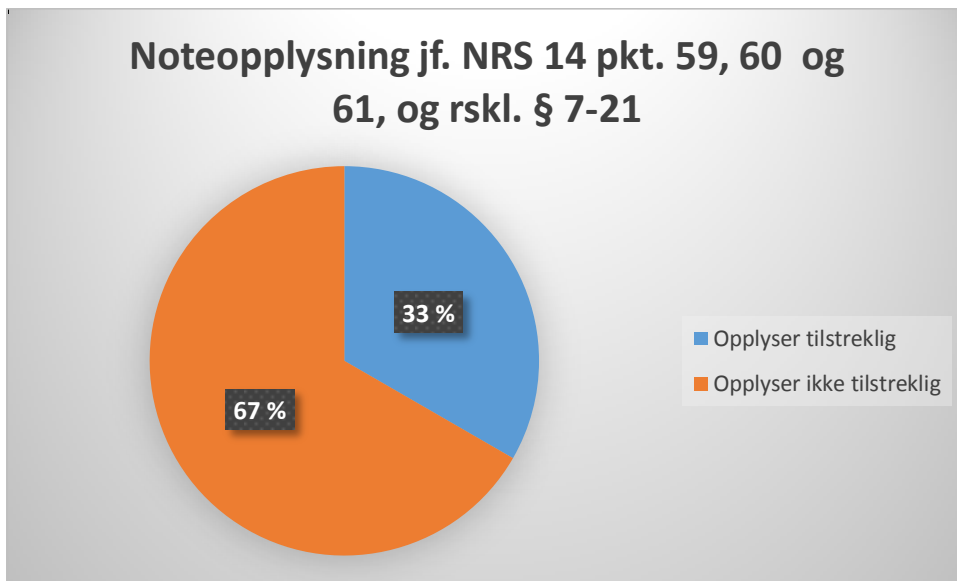
samtlige tre bedrifter opplyser tilstrekkelig i årsregnskapet etter bestemmelsene i rskl. § 7-13 og NRS 14 pkt. 59.

Etter punkt 60 i regnskapsstandarden og rskl. § 7-13 skal det opplyses om eventuelle finansielle leieavtaler under hver post i balansen. Et minimum er at det opplyses om hvor stor del av balanseposten som utgjør balanseførte leieavtaler. Dersom leieavtalene betraktes som vesentlige bør det i tillegg opplyses om de årlige avskrivningene av de balanseførte leieavtalene. De tre bedriftene som benytter seg av finansielle leieavtaler opplyser om hvor stor del av balanseverdien som tilfaller de balanseførte leieavtalene.

Det kommer frem av rskl. § 7-21 at forpliktelsen knyttet til den finansielle leieavtalen skal opplyses om i note. Etter denne paragrafs første ledd skal «den del av gjelden som forfaller til betaling mer enn fem år etter regnskapsårets slutt spesifiseres». Bedriftene i utvalget som benytter seg av finansielle leieavtaler innfrir dette notekravet. Videre slår NRS 14 pkt. 61 fast at det skal opplyses om fremtidige leiebetalinger som forfaller neste år, to til fem år frem i tid, og fem år frem i tid. Kun en av de tre bedriftene oppfyller dette notekravet tilstrekkelig.

Ut i fra analysen av årsregnskapene til de tre bedriftene som benytter seg av finansielle leieavtaler har to av tre (66 %) bedrifter ikke tilstrekkelige noteopplysninger etter bestemmelsene i NRS 14. Punkt 61 i regnskapsstandarden om å opplyse om estimerte leiebetalinger som forfaller neste år, to til fem år, og mer enn fem år frem i tid, er ikke tilstrekkelig for to av de tre bedriftene. Disse to bedriftene opplyser kun om forpliktelsen som forfaller fem år frem i tid etter regnskapslovens § 7-21. Den siste av de tre bedriftene opplyser derimot tilstrekkelig i note etter rskl. § 7-21 og NRS 14 pkt. 61 (33 %).

4.3.2.2 Operasjonelle leieavtaler

Figur 4: Noteopplysning operasjonell

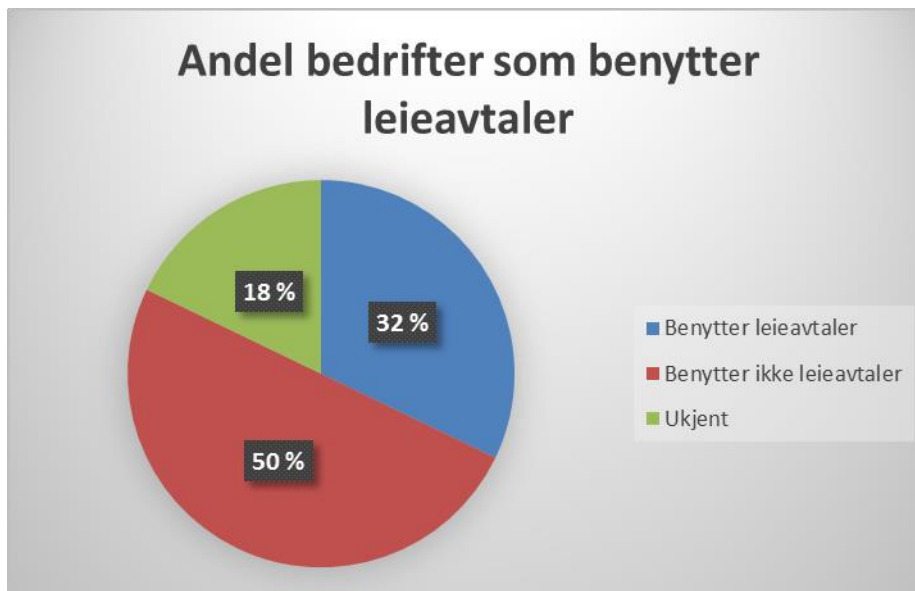
For bedriftene som benytter seg av operasjonelle leieavtaler vil bestemmelsene i rskl. § 7-13 og NRS 14 pkt. 62 være gjeldene for om det gis tilstrekkelig opplysninger i note. Av utvalget på ni bedrifter, er det kun én bedrift som ikke benytter seg av operasjonelle leieavtaler. Det vil si at åtte av utvalgets bedrifter skal føre note etter rskl. § 7-13 og NRS 14 pkt. 62.

Av de åtte bedriftene som benytter seg av operasjonelle leieavtaler, er det fem av bedriftene (≈63 %) som ikke opplyser tilstrekkelig i noteopplysningen. Dette kommer av at de ikke oppfyller kravet i NRS 14 pkt. 62 om å opplyse om leieavtalens varighet. De tre resterende bedriftene har fullstendig noteopplysning i henhold til både NRS 14 pkt. 62 og rskl. § 7-13. tredje ledd. Flertallet av bedriftene tar altså bare hensyn til regnskapslovens krav til opplysningsplikt gjennom årsregnskapets noter.

Av de bedriftene som ble intervjuet benyttet alle seg av operasjonelle leieavtaler. Informant A har ufullstendig note for sine operasjonelle leieavtaler, og oppfyller ikke kravene til noteopplysninger etter rskl. § 7-13 tredje ledd og NRS 14 pkt. 62. Informanten har ingen begrunnelse for hvorfor noten ikke er gjort fullstendig, men informanten selv ser viktigheten av å opplyse i noter for at regnskapet skal gi et rettviseende bilde. Noteopplysningene vil derfor for neste regnskapsperiode bli betydelig forbedret. De tre andre informantene forklarer at det de vektlegger å opplyse om i noten er årlig leiebeløp, som altså underbygger faktumet om at det unnlates å opplyse om leieavtalens varighet.

4.4 Leie eller lån – hva avgjør valget?

Det er til nå i analysen belyst og diskutert forskjellen mellom de to regnskapsmessige behandlingene av leieavtaler, den operasjonelle og finansielle. Når en bedrift skal anskaffe nye driftsmidler, hva er det som avgjør om bedriften skal benytte seg av leie som finansieringsform? Følgende kapittel skal forsøke å besvare dette.

Figur 5: Andel som benytter leieavtaler

Av øvrige foretak i transport-, bygg- og anleggsbransjen på Haugalandet, benytter 32 % seg av leie som finansieringsform. Halvparten benytter seg ikke av leieavtaler. For 18 % av bedriftene kunne vi ikke, gjennom årsregnskapet, identifisere hvorvidt leieavtaler ble benyttet. Grunnen til dette er at bedriftene førte regnskapet etter reglene for små foretak i regnskapsåret 2012. De kunne dermed også benytte seg av disse vurderingsreglene i 2013, jf. rskl. § 1-6 andre ledd.

Bedrift A begrunner bruken av leieavtaler med at det ofte er gunstige betingelser knyttet til rammene i avtalen, herunder rentebetingelser. Samtidig brukes leieavtaler for å spre finansieringen i bedriften, slik at eiendelene er finansiert både gjennom kontantkjøp, lån og leieavtaler. Informant A ville aldri inngått en leieavtale dersom lånebetingelsene var bedre.

Av hensyn til å ikke binde opp så mye kapital som et lån gjør, ser informant B på leieavtaler som mest gunstig. Denne bedriften bruker derfor leieavtaler som et supplement til lånepakken fra banken, der i blant banklån og kassekreditt. En annen fordel informanten ser ved å benytte seg av leieavtaler er sikkerhetstillegg fra kreditoren, som i dette tilfellet enten

er utleier eller banken. Banken krever pant og sikkerhet i bedriften (eiendom, annet løsøre etc.) for lånopptak, mens finansinstitusjonene som leier ut driftsmidler kun krever sikkerhet i selve leieobjektet. Dette fører til at risikoen ved leieavtalen er mindre for bedriften, ettersom finansinstitusjonen tar større risiko enn banken.

Ved finansiering av anleggsmidler foretrekker bedrift C i utgangspunktet å kjøpe gjennom kontantkjøp eller lånopptak. De begrunner dette med de gode lånebetingelsene de har i banken. Får ikke bedriften finansiering på annen måte, ser de på leieavtaler som et godt alternativ. Den inneværende leieavtalen bedrift C har, vil etter endt avtaletid ikke bli fornyet og bedriften vil dermed gå bort fra leieavtaler.

Bedrift D ser på leieavtaler som en finansieringsform med gode avtalebetingelser. Informanten nevner lav rente og gebyrer som to incentiver for å velge leieavtaler fremfor annen finansiering. Prosessen rundt å etablere en leieavtale går raskt via mailkorrespondanse, slik at det er tidsbesparende og innebærer enkle rutiner. Bruken av leieavtaler gjør at bedriften ikke binder like mye kapital sammenlignet med rene lån. Dermed kan kapitalen brukes på andre aktiviteter i bedriften, som oppkjøp, investering/bygging av eiendom etc.

Avgjørelsene ved valg av finansieringsform er i hovedsak knyttet til betingelsene som ligger til grunn for den enkelte finansieringsavtale. Hver bedrift har ulike avtaler med sin bank, slik at de forskjellige lånebetingelsene vil ha stor betydning for i hvilken grad bedriften velger leieavtaler som alternativ finansieringsform. Banken tar pant og sikkerhet i andre eiendeler tilhørende bedriften, mens finansinstitusjoner som driver med utleie kun tar sikkerhet i det leide driftsmidlet. Dette gjør at finansieringsrisikoen blir mindre ved å inngå leieavtaler kontra lånefinansiert kjøp.

Leieavtalene brukes som et supplement til finansieringsrammene bedriftene har fått fra banken. Dette er med på å spre finansieringsformene, som igjen hindrer at for mye kapital blir bundet opp i bedriften. Er leieavtalene klassifisert som operasjonelle kan det videre vektlegges incentivene som er nevnt i kapittel 4.2.

5. Konklusjon

Oppgavens utgangspunkt er å besvare problemstillingen om hvordan regnskapsmessig behandling av leieavtaler praktiseres i transport-, bygg- og anleggsbransjen på Haugalandet, og hvordan dette blir kommunisert i regnskapets noteopplysninger. Besvarelsen bygger på årsregnskapene til bedriftene i utvalget, samt intervjuene som er foretatt.

Av øvrige foretak i transport-, bygg- og anleggsbransjen på Haugalandet, benytter 32 % seg av leie som finansieringsform. Faktorene som avgjør valget mellom å leie kontra å eie driftsmidler er finansieringsbetingelsene i den enkelte avtale, og forskjellen i sikkerhetsstillelse.

I gjennomgangen og analysen av de aktuelle bedriftenes årsregnskap kunne vi fastslå at den største andelen av utvalget benytter seg av operasjonelle leieavtaler. Hele 89 % av bedriftene som benytter seg av leieavtaler har operasjonelle avtaler. Den foreslåtte endringen i IAS 17 tilsier at alle leieavtaler skal balanseføres. Dersom NRS 14 følger den foreslåtte endringen, vil det føre til en endring for de aktuelle bedriftenes årsregnskap. Samtidig vil denne endringen gjøre at sammenlignbarheten mot andre bedrifters årsregnskap øker, ettersom bedriftenes balansesum og resultat vil bli lik uavhengig om anleggsmidlene leies eller eies.

Ved klassifisering av leieavtaler vurderes det i de enkelte bedriftene hvorvidt den økonomiske risikoen og kontrollen er gått over på dem. To av informantene forklarer at de underbygger om denne overgangen har funnet sted, gjennom å benytte seg av indikatorene gitt av NRS 14 punkt 26 og 27.

Ut ifra det informantene forklarer foretas vurderingene knyttet til klassifiseringen av leieavtaler i henhold til god regnskapsskikk. Derimot kan incentivet om å få bedre nøkkeltall gjennom å ønske en klassifisering over en annen, gjøre at påliteligheten svekkes. Dette kommer av at incentivet kan styre klassifiseringen i en retning som er gunstig for bedriften.

I kapittel 2 la vi frem de skattemessige fordelene ved leasing fremfor kredittfinansiert kjøp. Det kom her frem at man ved leasing ville kunne oppnå en større skattekreditt på kort sikt, gjennom en hurtigere kostnadsføring av avtalen. Ved operasjonelle leieavtaler vil ikke leietaker kunne bli ansett som skattemessig eier av leieobjektet. For finansielle leieavtaler kan kontraktens innhold være utslagsfaktor for om leietaker anses som den skattemessige

eieren. På bakgrunn av dette kan vi, basert på skattemessige hensyn, si at det vil være fordelaktig med operasjonelle leieavtaler, og at dette dermed kan ses på som et insentiv for å velge denne leieformen.

Den praktiserte regnskapsbehandlingen av avskrivninger knyttet til finansielle leieavtaler følger bestemmelsene i NRS 14 og rskl. § 5-3, og er dermed i samsvar med god regnskapsskikk. Når det gjelder noteopplysningene tilknyttet leieavtalene, er det i over 60 % av tilfellene ikke opplyst tilstrekkelig. Dette gjelder både for bedriftene som benytter seg av operasjonelle og finansielle leieavtaler. Å ikke opplyse tilstrekkelig i note bryter med de grunnleggende rapporteringskravene etter god regnskapsskikk. Dette kommer av at unnlåtelsen vil bryte med kravet om relevans, så lenge driftsmiddelet anses som vesentlig.

Bibliografi

- Aannø, S. (2011). Utkast til ny standard for regnskapsføring av leieavtaler. *Praktisk økonomi og finans*(1), ss. 30-40.
- Brudvik, A. J. (2013). *Skatterett for næringsdrivende* (36. utg.). Oslo: Cappel Damm Akademiske.
- Dahlum, S. (2014, April 9). *Validitet i samfunnsvitenskap*. Hentet fra https://snl.no/validitet_i_samfunnsvitenskap
- Deloitte. (u.d). Hentet 21 januar, 2015 fra Conceptual Framework for Financial Reporting 2010: <http://www.iasplus.com/en/standards/other/framework>
- Eklund, T., & Knutsen, K. (2011). *Regnskapsanalyse* (8. utg.). Oslo: Gyldendal.
- Elling, J. O. (2012). *Finansiell rapportering* (3. utg.). København: Gjellerup.
- Gjems-Onstad, O. (2014). *Skattelovsamlingen 2013-14* (24. utg.). Oslo: Gyldendal Juridisk.
- Huneide, J.-E., Pedersen, K., Schwencke, H. R., & Haugen, D. O. (2013). *Årsregnskapet i teori og praksis* (14. utg.). Oslo: Gyldendal Akademiske.
- Huneide, J.-E., Pedersen, K., Schwencke, H. R., & Haugen, D. O. (2014). *Årsregnskapet i teori og praksis* (15. utg.). Oslo: Gyldendal Akademiske.
- Johannessen, A., Christoffersen, L., & Tufte, P. A. (2011). *Forskningsmetode for økonomisk-administrative fag* (3. utg.). Oslo: Abstrakt forlag.
- Johannessen, A., Christoffersen, L., & Tufte, P. A. (2011). *Forskningsmetode for økonomisk-administrative fag* (3. utg.). Oslo: Abstrakt forlag AS.
- Kristoffersen, T. (2008). *Regnskapsteori*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Kristoffersen, T. (2014). *Årsregnskapet* (4. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Langli, J. C. (2010). *Årsregnskapet* (9. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.
- Moen, T.-G., & Havstein, B. (2014). *Regnskapsorganisering* (6. utg.). Oslo: Cappelen damm akademisk.
- Nyeng, F. (2004). *Vitenskapsteori for økonomer*. Oslo: Abstrakt forlag.

Olsen, H. (2010, August). *Forslag til ny leasingstandard fra IASB*. Hentet 15 april, 2015 fra <http://www.magma.no/?nid=208240>

Skattedirektoratet. (2015). *Lignings-ABC*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Skatteetaten. (2003, Mai 05). *Skatteetaten*. Hentet 12 januar, 2014 fra Skattespørsmål i relasjon til leasingavtale:
<http://www.skatteetaten.no/no/Radgiver/Rettskilder/Uttalelser/bfu/Skattesporsmal-i-relasjon-til-leasingavtale/>

Stenheim, T., & Blakstad, L. (2007, 06). Regnskapsregulering - offentlig regulering eller markedsløsning? Hentet mars 19, 2015 fra <http://www.magma.no/regnskapsregulering-offentlig-regulering-eller-markedsloesning>

Tofteland, A. (2014). *Finansregnskap* (4. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.

Vigdel, L. R. (2011). Utkast til ny IFRS regnskapsstandard for leieavtaler. *Revisjon og regnskap*(1), ss. 45-48.

Liste over vedlegg

Vedlegg 1

Intervjuguide

Johannessen et.al (2011, s. 149) peker på en liste av punkter som bør være med i en intervjuguide. Vi har valgt å ta utgangspunkt i noen av punktene i denne disposisjonen ved vår egen utarbeidelse;

Innledning, der vi sender en e-mail til de aktuelle bedriftene, hvor vi presenterer oss selv og emnet. Her legger vi ved en skisse med tema for spørsmålene vi vil stille, slik at informanten har mulighet til å forberede seg. Samtidig vil det i denne e-mailen opplyses om at intervjuet dokumenteres ved notater og at disse notatene vil bli sendt tilbake til informanten for godkjenning etter intervjuene. Det opplyses også om at materialet blir destruert når prosjektet er ferdig. Destruksjonen er argumentert med at datainnsamlingen skal være anonym. Det vil også bli opplyst om intervjuets lengde.

Faktaspørsmål som inkluderer utdanning, arbeidserfaring og fartstid i den aktuelle bedriften. Gjennom denne informasjonen kan vi undersøke til en viss grad om utdanning og erfaring påvirker bedriftenes klassifisering av leieavtaler.

Spørsmål eller *nøkkelspørsmålene* er fundamentet i intervjuguide. Her vil det bli stilt spørsmål som krever utdypning, og vi skal i denne delen sørge for å få den informasjonen som er relevant knyttet til problemstilling og tema av informanten (Johannessen et.al, 2011, s.149)

- 1) Kan du kort si noe om utdanningen og arbeidserfaringen din?
 - a) Hvilken rolle/stilling har du i din nåværende jobb?

- 2) Hvordan ser du/dere på leasing generelt, og hvorfor velger dere å benytte dere av leasing?

- 3) Ved inngåelse av leieavtaler, hvilke vurderinger legger dere til grunn for om avtalen blir regnet som operasjonell eller finansiell?
 - a) Økonomisk risiko og kontroll. NRS 14

- i) De åtte punktene i pkt. 26 og 27.
 - b) I hvilken grad avtalen vil ha betydning for bedriftens nøkkeltall?
 - c) Betydningen leieavtalen vil ha for skattemessige konsekvenser?
 - d) Andre insentiver?
- 4) På hvilken måte setter dere opp avskrivningsplanen for driftsmiddelet? (Dette er kun aktuelt dersom bedriften benytter seg av finansiell leieavtale.)
- a) Avskrives leieobjektet etter kontraksperioden?
 - b) Blir leieavtalene vurdert årlig med tanke på estimatendringer, altså endring av levetid?
- 5) Hvilke opplysninger angående leieavtaler vektlegger dere ved rapportering i årsregnskapet?
- a) Resultat, balanse og noteopplysninger.
 - b) Regnskapslovens bestemmelser?
 - c) NRS 14 bestemmelser?
- 6) Har du/dere noen spørsmål og/eller sluttkommentar?

Avslutningen vil henge sammen med de avsluttende spørsmålene, og vil i hovedsak gå ut på å runde av intervjuet. Det viktigste i denne fasen vil bli å oppklare eventuelle uklarheter, både fra informanten og vår egen side.

Vedlegg 2

Intervju informant A

Informant A

1) Kan du kort si noe om utdanningen og arbeidserfaringen din?

- a. Hvilken rolle/stilling har du i din nåværende jobb?
Siviløkonom. 13 år økonomisjef ulik bransje.

2) Hvordan ser du/dere på leasing generelt, og hvorfor velger dere å benytte dere av leasing?

Informant A mener at gunstige lånebetingelser ofte er grunnen til at selskaper benytter seg av leasing som finansieringsform. Spre finansieringen, benytte seg av ulike finansieringsformer (kjøp, leasing, lån). Ofte gode vilkår/lånebetingelser ved inngåelse av finansiell leieavtale. Informant A ville selv aldri inngått en leieavtale dersom det ikke var gunstig, hadde heller valgt annen finansieringsform (for eksempel lån).

Biler operasjonelle av natur, da disse skal leveres tilbake ved leieperiodens slutt. Ordner selv med leasingselskap (tredjepart). Mellom leverandør og kunde. Hvem bærer risikoen. Leasingselskap vil ikke være involvert i hvilken avtale de skal velge (finansiell eller operasjonell), legger det veldig åpent.

3) Ved inngåelse av leieavtaler, hvilke vurderinger legger dere til grunn for om avtalen blir regnet som operasjonell eller finansiell?

Bedrift A benytter seg av både av finansiell og operasjonell leasing. Informant A var uenig med at alle leide driftsmidler skulle klassifiseres som operasjonelle. Det ble derfor foretatt en reklassifisering som vil komme frem i årsregnskapet for 2014.

- a. Økonomisk risiko og kontroll. NRS 14
 - i. De åtte punktene i pkt. 26 og 27.
bruker NRS ved reklassifisering. Diskuterer med revisor. Revisor har gjort note og årsavslutning. Ikke alt blir tatt stilling til om det er finansiell og operasjonell. Ikke alt blir fulgt opp i praksis som teoretisk. Eksempel der en bedrift leaset utstyr som igjen leaset utstyret videre. Førte til leieinntekter, uten at bedriften selv eide utstyret. Lite rettviseende bilde.
- b. I hvilken grad avtalen vil ha betydning for bedriftens nøkkeltall, og skattemessige konsekvenser?
Reklassifisering fra operasjonell til finansiell påvirker resultat og balanse. Reelt balansen. Bedrift A må i tillegg ta stilling til avskrivningsplanen ved reklassifisering.

4) På hvilken måte setter dere opp avskrivningsplanen for driftsmiddelet? (Dette er kun aktuelt dersom bedriften benytter seg av finansiell leieavtale.)

Driftsmidlene vurderes hver for seg. Ved finansiell leieavtaler avskrives driftsmiddelet over maskinens levetid. Revurdering av avskrivningsplan blir utført i praksis.

Estimatendring på lik linje med de andre driftsmidlene.

5) Hvilke opplysninger angående leieavtaler vektlegger dere ved rapportering i årsregnskapet?

- a. Resultat, balanse og noteopplysninger.
Bedrift A har frem til nå ingen noteopplysninger om leieavtaler, men må det nå siden det er finansielt. Kommer i 2014 til å gi mer informative noter, da Bedrift A har foretatt en reklassifisering. Ikke noteopplysninger operasjonelt. Mer vekt på det nå med finansiell. Kanskje en setning operasjonell (årlig leiebeløp). Finansiell leasing vil det opplyses om i anleggsnoten og finansieringsnoten (note 11?).
- b. Regnskapslovens bestemmelser?
- c. NRS 14 bestemmelser?

Vedlegg 3

Informant B

1) Kan du kort si noe om utdanningen og arbeidserfaringen din?

- a) Hvilken rolle/stilling har du i din nåværende jobb?

Siviløkonom. Controller, senere mye arbeid med leasing.

2) Hvordan ser du/dere på leasing generelt, og hvorfor velger dere å benytte dere av leasing?

Kontantstrøm. Binder ikke opp like mye kapital ved bruk av leasing kontra et banklån. Konsernselskap målt på kapitalbinding. Banken tar sikkerhet i selskapet, mens et leasingselskap tar sikkerhet i utstyret som leases. Leasingselskapet tar derfor en større risiko. Dersom Bedrift B benytter seg av finansiell leasing vil Bedrift B stå i gjeld til leasingselskapet. Bedrift B vil motta månedlige regninger som betales forskuddsvis. Ved operasjonelle avtaler vil en kunne ta ut mer i utbytte

Leasing blir et supplement til bankpakken (banklån, kasse).

3) Ved inngåelse av leieavtaler, hvilke vurderinger legger dere til grunn for om avtalen blir regnet som operasjonell eller finansiell?

- a. Økonomisk risiko og kontroll. NRS 14
 - i. De åtte punktene i pkt. 26 og 27

b. I hvilken grad avtalen vil ha betydning for bedriftens nøkkeltall?

De fleste bedrifter ønsker operasjonell leasing da det gir en mindre balanse. En liten balanse gir pene nøkkeltall. Eksempel er at egenkapitalandelen blir liten når bedriften har en stor balanse. Dette er gunstig dersom bedriften skal inngå kontrakter med for eksempel vegvesenet som krever en egenkapitalandel på 15-20%. Vi kan se at enkelte selskaper har lav balanse i forhold til den store maskinparken de har.

c) Betydningen leieavtalen vil ha for skattemessige konsekvenser?

Skatte av gevinst ved salg av driftsmiddel?

Gevinst skal skattes for. Ved salg behandles de leide driftsmidlene på samme måte som de eide driftsmidlene. Følger de generelle reglene i skattelovgivningen (saldoavskrivning, nedskrive på saldo ved salg)

4) På hvilken måte setter dere opp avskrivningsplanen for driftsmiddelet? (Dette er kun aktuelt dersom bedriften benytter seg av finansiell leieavtale.)

Bedrift B benytter seg av finansiell leasing. Avskriver de leide driftsmidlene over økonomisk levetid. Går etter regnskapsreglene ved avskrivning.

5) Hvilke opplysninger angående leieavtaler vektlegger dere ved rapportering i årsregnskapet?

a. Resultat, balanse og noteopplysninger.

Noteopplysninger:

Operasjonell: oppgi alle forpliktelser (årlig leiebeløp)

Finansiell: Opplyses i anleggsnoten. Skiller ut verdien av de leide driftsmidlene som er balanseført.

b. Regnskapslovens bestemmelser?

c. NRS 14 bestemmelser?

6) Har du/dere noen spørsmål og/eller sluttkommentar?

Vedlegg 4

Intervju informant C

- 1) Kan du kort si noe om utdanningen og arbeidserfaringen din, samt hvilke rolle/stilling du har i din nåværende jobb

Jeg har studiekompetanse fra 1991, fagbrev kontorlag 2000, og er for tiden deltidsstudent v/HSH øk/adm

Ca 20 års erfaring med ulike arbeidsoppgaver i administrasjon/regnskap

I tillegg har økonomisjefen for bedrift x vært med å besvare disse spørsmålene, det var han som inngikk leasing-avtalen i sin tid. Han er utdannet siviløkonom/statsautorisert revisor v/HSH, Universitetet i Agder, og Norges Handelshøyskole i Bergen. Han har også ca. 20 års erfaring i sin stilling.

- 2) Hvordan ser du/dere på leasing generelt, og hvorfor velger dere å benytte dere av leasing?

Vi har for tiden kun en leasing-avtale på en kopi maskin, og kommer til å gå bort fra leasing fremover. Vi foretrekker å kjøpe/eie AM.

Så lenge vi får billig finansiering i bank, mener vi det er et bedre alternativ å kjøpe/eie AM selv.

- 3) Ved inngåelse av leieavtaler, hvilke vurderinger legger dere til grunn for om avtalen blir regnet som operasjonell eller finansiell?

Leasing-avtalen vi har i dag, er en operasjonell avtale.

Ved inngåelse av avtalen ble det aldri gjort noen vurdering i forhold til operasjonell eller finansiell avtale.

- 4) Hva oppfatter dere som de viktigste insentivene ved leasing?

Hvis en ikke får finansiering på annen måte (f.eks lån i bank), er leasing et godt alternativ.

- 5) På hvilken måte setter dere opp avskrivningsplanen for driftsmiddelet? (Dette er kun aktuelt dersom bedriften benytter seg av finansiell leieavtale.)
- Avskrives leieobjektet etter kontraktperioden?
 - Bli leieavtalene vurdert årlig med tanke på estimatendringer, altså endring av levetid?

- 6) Hvilke opplysninger angående leieavtaler vektlegger dere ved rapportering i årsregnskapet?
- a. Resultat, balanse og noteopplysninger?
Vi resultatfører leasing-kostnaden. Men i det offisielle årsregnskapet viser ingen info om leasing-avtale.
 - b. Regnskapslovens bestemmelser?
Ingen informasjon om dette.
 - c. NRS 14 bestemmelser?
Ingen informasjon om dette.
- 7) Har du/dere noen spørsmål og/eller sluttkommentar?
Leasing har liten betydning for oss.

Vedlegg 5

Intervju Informant

- 1) Kan du kort si noe om utdanningen og arbeidserfaringen din, samt hvilke rolle/stilling du har i din nåværende jobb
- Siviløkonom fra NHH (1998), og jobbet som revisor 2,5 år (Deloitte), konsulent Supply Management og prosjektstyring 2,5 år (Deloitte), økonomisjef 3 år i Suldal Transport og daglig leder i 9 år i Suldal Transport, som også er min nåværende jobb/stilling.*
- 2) Hvordan ser du/dere på leasing generelt, og hvorfor velger dere å benytte dere av leasing?
- Gode betingelser: lav rente og etableringsgebyr*
- Enkle rutiner: prosessen med å få etablert en leasingkontrakt går raskt og går via mail*
- Binder ikke så mye kapital gjennom «rene lån». Gjør oss i stand til å bruke kapital på andre saker (oppkjøp, investering/bygging av eiendom osv)*

- 3) Ved inngåelse av leieavtaler, hvilke vurderinger legger dere til grunn for om avtalen blir regnet som operasjonell eller finansiell?

Om vi tar den finansiell risikoen eller ikke.

- 4) Hva oppfatter dere som de viktigste insentivene ved leasing

1) Gode betingelser: lav rente og etableringsgebyr

2) Enkle rutiner: prosessen med å få etablert en leasing kontrakt går raskt og går via mail

3) Binder ikke så mye kapital gjennom «rene lån». Gjør oss i stand til å bruke kapital på andre saker (oppkjøp, investering/bygging av eiendom osv)

- 5) På hvilken måte setter dere opp avskrivningsplanen for driftsmiddelet? (Dette er kun aktuelt dersom bedriften benytter seg av finansiell leieavtale.)

a. Avskrives leieobjektet etter kontraktsperioden?

b. Blir leieavtalene vurdert årlig med tanke på estimatendringer, altså endring av levetid?

IA

- 6) Hvilke opplysninger angående leieavtaler vektlegger dere ved rapportering i årsregnskapet?

a. Resultat, balanse og noteopplysninger?

b. Regnskapslovens bestemmelser?

c. NRS 14 bestemmelser?

Vi oppgir «årlig leie av ikke balanseførte anleggmidler» i note

- 7) Har du/dere noen spørsmål og/eller sluttkommentar?

Vedlegg 6

Oppfølgings spørsmål informant B

Bacheloroppgave HSH 2015

meg til [redacted]

[redacted] apr.

Hei igjen

Har et lite oppfølgingsspørsmål angående intervjuet vi hadde i Mars.

- Hvilke nøkkeltall ser du på som de mest sentrale? Og hvorfor skiller nettopp disse seg ut i dine øyne?

Med vennlig hilsen

Elise Iversen, Morten Skaar, og Magnus Tørnes

...

[Redacted] til meg

30. apr.

Magnus,

EBITDA blir mye brukt for resultatmåling. Den forteller lønnsomheten av driften, også kontantstrømmessig. Og er mye brukt i kapitalkrevende (investeringstunge) virksomheter som DeepWell.

Working capital (WC): Effektiv utnyttelse av kapital og evne til å betjene kortsiktige forpliktelse. (kort betalingsfrist på kunder, og lang på leverandører)

Capital employed (CE): Kapital bundet i selskapet.

Return on capital employed (ROCE): (EBITDA) EBIT/ROCE. Avkastning på den sysselsatte kapitalen. Avkastningskravet varierer fra bransje til bransje. Og avhenger av risikoen til virksomheten. Anleggsvirksomhet (Vassbakk & Stol AS) >8%. Jo høyere, jo bedre.

IBD/EBITDA: Interest bearing debt/Earnings before interest, taxes, depreciations and amortization. Evnen til å betale gjeld. Ofte brukt covenant for bankene. <3

Equity ratio: EK/Tot. Kapital. Selskapets egenkapital.

Backlog: Fremtidig ordresreserve. Sier seg selv ☺

...

Best regards

[Redacted]

CFO

Switchboard

Mobile:

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

Fra: Magnus Tornes [mailto:tornesmagnus@gmail.com]

Sendt: 27. april 2015 11:56

...

Vedlegg 7

Magnus Bertelsen Tornes

Fra: [REDACTED]
Sendt: 6. mai 2015 11:21
Til: Magnus Bertelsen Tornes
Emne: Re: SV: Spørsmål til behandling om leasing avtaler

Hei.

Av mine transportkunder så er de klart fleste kundene ikke definert som store selskap, slik at de faller utenfor det dere undersøker i oppgaven.

Ovennevnte selskap kan vel selv velge hvorvidt de velger finansiell eller operasjonell føring.

De kundene som da går under betegnelsen store og som fører operasjonelt, gjør nok det utfra flere forhold.

- de skiller ikke på regnskapsmessig og skattemessige utgiftsføring (avskrivning versus utgiftsføring)
- enkelte er opptatt av offbalance føring utfra gunstige forholdstall i regnskapet
- saldoavskrivning satser gir på enkelte objekter for lav avskrivning i forhold til verdifall

mvh

[REDACTED]

Sendt fra min iPhone

Den 6. mai 2015 kl. 10.58 skrev Magnus Bertelsen Tornes <134317@hsh.no>:

Hei igjen

Vi lurer på om du har en forklaring på hvorfor de fleste bedriftene innenfor transportbransjen fører avtalene operasjonelt?

Med vennlig hilsen

Elise Iversen, Morten Skaar og Magnus Tornes

[REDACTED]
Sendt: 5. mai 2015 09:40
Til: Magnus Bertelsen Tornes
Emne: Re: Spørsmål til behandling om leasing avtaler

Hei Magnus!
Beklager sent svar.

Min erfaring er at det sikkert er 80% av nyregistrerte tyngre kjøretøy som er leasingfinansiert.

Av disse er det mye som føres operasjonelt.

Ta f.eks. "trekkvogner.

Disse er enkle rinelig standardiserte biler som ofte kjøres 100-150.000 km pr. år. De har stort prisfall som bruktbil og skattemessige saldoavskrivninger er gjerne lavere enn faktisk verdifall.

Da kan leasing tilpasses på en bedre måte ved å legge løpetid mer opptil verdifallkurven, enten med lik leie i løpetiden eller høyere leie første 1-2 år (såkalt degresaiv leie).

Vi er også borti leverandører som stiller restverdier på biler som kjører langt (snakker da ofte om biler som kjører (150-180.000 km pr år) og da er det oftest 3 års kontrakter.

Selv om "trekkvogn" er den typen "storbil" med dårligst 2en håndsverdi , så skilles ikke bokføringsmetodene om det gjelder andre type storbiler.

Men jeg har også store transport selskap som jeg vet fører leasing finansielt men tror de er i mindretall.

Var dette klargjørende. Viss ikke, så kom tilbake.

mvh [REDACTED]

Sendt fra min iPhone

Den 30. apr. 2015 kl. 13.01 skrev Magnus Bertelsen Ternes <134317@hsh.no>:

Hei

Vi skriver bacheloroppgave ved høgskolen Stord/Haugesund om regnskapsmessig behandling av leieavtaler. Vi lurte derfor på om du har anledning til å svare på et spørsmål.

På bakgrunn av vår undersøkelse vises det at transportbransjen kun fører leieavtalene operasjonelt. Etersom utvalget vårt gjerne er snevert med tanke på transport bransjen, lurte vi på om dette kan være representativt for bransjen eller om dette ikke er typisk for bransjen. Er det for øvrig forhold som vil tale for å behandle avtaler i denne bransjen på en bestemt måte?

På forhånd takk

Med vennlig hilsen

Elise Iversen, Magnus Ternes og Morten Skaar